

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

Közhasznúsági jelentés
2015

1	8	2	3	7	0	1	0	9	4	9	9	5	6	1	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

statistikai számjel vagy adószám (csekkzámlaszám)

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek egyszerűsített éves beszámolója

2	0	1	5
---	---	---	---

 év

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány
egyéb szervezet megnevezés

1122 Budapest, Határőr út 35.

címe

Keltezés: Budapest, 2016. május 29.

az egyéb szervezet vezetője
(képviselője)

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

2015. december 31.

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek egyszerűsített éves beszámolójának mérlege

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e
1	A. Befektetett eszközök (2.+3.+4. sor)	2 493 290		2 419 341
2	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	20 752		9 877
3	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	2 472 538		2 409 464
4	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK			
5	B. Forgóeszközök (6.+7.+8.+9. sor)	1 105 036		1 117 287
6	I. KÉSZLETEK	73 594		80 280
7	II. KÖVETELÉSEK	68 653		140 776
8	III. ÉRTÉKPAPÍROK	0		0
9	IV. PÉNZESZKÖZÖK	962 789		896 231
10	C. Aktív időbeli elhatárolások	1 580		1 024
11	ESZKÖZÖK (aktívák) ÖSSZESEN (1.+5.+10. sor)	3 599 906		3 537 652
12	C. Saját tőke (13.+14.+15.+16.+17+18. sor)	215 844		369 167
13	I. INDULÓ TŐKE	117 000		117 000
14	II. TŐKEVÁLTOZÁS	169 848		98 844
15	III. LEKÖTÖTT TARTALÉK			
16	IV. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK			
17	V. TÁRGYÉVI EREDMÉNY ALAPTEVÉKENYSÉGBŐL (közhasznú tevékenységből)	-82 544		142 982
18	VI. TÁRGYÉVI EREDMÉNY VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL	11 540		10 341
19	E. Céltartalék	0		0
20	F. Kötelezettségek (21.+22.+23. sor)	174 918		184 249
21	I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK			
22	II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	96 250		96 250
23	III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	78 668		87 999
24	G. Passzív időbeli elhatárolások	3 209 144		2 984 236
25	FORRÁSOK (passzívák) ÖSSZESEN (12.+19.+20.+24.sor)	3 599 906		3 537 652

Kelt: Budapest, 2016. május 29.

Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

2015. december 31.

Kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezetek egyszerűsített éves beszámolójának eredménykimutatása

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
		Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
1	ÉRTEKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE	363 770		422 245	24 931		20 510	388 701		442 755
2	AKTIVÁLT SAJAT TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKE	749		-1 130	14 551		7 298	15 300		6 168
3	EGYÉB BEVÉTELEK	1 716 068		1 331 632	1 901		1 174	1 717 969		1 332 806
	ebből:							0		0
	- tagdíj, alapítótól kapott befizetés							0		0
	- támogatások	1 712 503		1 330 201	1 901		1 174	1 714 404		1 331 375
	- adományok	45		60				45		60
4	PÉNZÜGYI MŰVELETEK BEVÉTELE	624		15				624		15
5	RENDKÍVÜLI BEVÉTELEK	590		762	37		0	627		762
	ebből:							0		0
	- alapítótól kapott befizetés							0		0
	- támogatások							0		0
A.	ÖSSZES BEVÉTEL (1.+2.+3.+4.+5.sor)	2 081 801	0	1 753 524	41 420	0	28 982	2 123 221	0	1 782 506
	- ebből: közhasznú tevékenység bevételei	2 081 801		1 753 524				2 081 801		1 753 524
6	ANYAGJELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	962 338		759 153	27 228		18 456	989 566		777 609
7	SZEMÉLYI JELLEGŰ RÁFORDÍTÁSOK	654 537		597 012	2 648		185	657 185		597 197
	ebből: vezető tisztségviselők juttatásai	54 316		50 414				54 316		50 414
8	ÉRTEKCSÖKKENÉSI LEÍRÁS	105 204		89 288				105 204		89 288
9	EGYÉB RÁFORDÍTÁSOK	5 565		399				5 565		399
10	PÉNZÜGYI MŰVELETEK RÁFORDÍTÁSAI	36		25				36		25
11	RENDKÍVÜLI RÁFORDÍTÁSOK	436 665		164 665	4		0	436 669		164 665
B.	ÖSSZES RÁFORDÍTÁS (6.+7.+8.+9.+10.+11. sor)	2 164 345	0	1 610 542	29 880	0	18 641	2 194 225	0	1 629 183
	ebből: közhasznú tevékenység ráfordításai	2 164 345		1 610 542				2 164 345		1 610 542
C.	ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (A-B)	-82 544	0	142 982	11 540	0	10 341	-71 004	0	153 323
12	ADÓFIZETÉSI KÖTELEZETTSÉG							0		0
D.	ADÓZOTT EREDMÉNY (C-12)	-82 544	0	142 982	11 540	0	10 341	-71 004	0	153 323
13	13. JÓVÁHAGYOTT OSZTALÉK							0		0
E.	TÁRGYÉVI EREDMÉNY (D-13)	-82 544	0	142 982	11 540	0	10 341	-71 004	0	153 323

Kelt: Budapest, 2016. május 29.

 Közép- és Kelet-európai Történelem
 és Társadalom Kutatásáért
 Közalapítvány

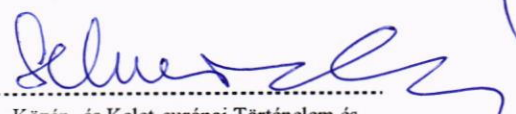
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány
2015. december 31.

TÁJÉKOZTATÓ ADATOK

adatok eFt-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző évek módosítása	Tárgyév
a	b	c	d	e
A.	Központi költségvetési támogatás	1 627 780		1 247 316
B.	Helyi önkormányzati költségvetési támogatás	200		1 200
C.	Az Európai Unió strukturális, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás	0		0
D.	Normatív támogatás	0		0
E.	A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásról szóló 1996.évi CXXVI. Törvény alapján kiutalt összeg	249		267
F.	Közszolgáltatási bevétel	0		0

Kelt: Budapest, 2016. május 29.

Közép- és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Törvényszék:

01 Fővárosi Törvényszék

Tárgyév:

2 0 1 5

Beküldő adatai (akinek az ügyfélkapuján keresztül a kérelem beküldésre kerül)

	Előtag	Családi név	Első utónév	További utónevek
Viselt név:		Németné Rák	Judit	
Születési név:		Rák	Judit	
Anyja neve:		Szendrői	Zsuzsanna	
Születési ország neve:	Magyarország			
Születési település neve:	Budapest			
Születési ideje:	1 9 7 4 - 0 8 - 2 6			

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Szervezet székhelye:

Irányítószám: 1 1 2 2

Település: Budapest

Közterület neve: Határőr

Közterület jellege: út

Házszám: 35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

Bejegyző határozat száma: 0 0 . P K . 6 0 4 8 1 / 1 9 9 9 / 1 3

Nyilvántartási szám: 0 1 - 0 1 - 0 0 0 7 5 2 6

Szervezet adószáma: 1 8 2 3 7 0 1 0 - 2 - 4 3

Képviselő neve: Dr. Schmidt Mária

Képviselő aláírása:

Keltezés:

Budapest

2 0 1 6 - 0 5 - 2 9

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege			
	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)			
A. Befektetett eszközök	2 493 290		2 419 341
I. Immateriális javak	20 752		9 877
II. Tárgyi eszközök	2 472 538		2 409 464
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0		0
B. Forgóeszközök	1 105 036		1 117 287
I. Készletek	73 594		80 280
II. Követelések	68 653		140 776
III. Értékpapírok	0		0
IV. Pénzeszközök	962 789		896 231
C. Aktív időbeli elhatárolások	1 580		1 024
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 599 906		3 537 652
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)			
D. Saját tőke	215 844		369 167
I. Induló tőke/jegyzett tőke	117 000		117 000
II. Tőkeváltozás/eredmény	169 848		98 844
III. Lekötött tartalék			
IV. Értékelési tartalék			
V. Tárgyévi eredmény alaptervékenységből	-82 544		142 982
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből	11 540		10 341
E. Céltartalékok			
F. Kötelezettségek	174 918		184 249
I. Hátrasorolt kötelezettségek			
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	96 250		96 250
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	78 668		87 999
G. Passzív időbeli elhatárolások	3 209 144		2 984 236
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 599 906		3 537 652

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló eredmény-kimutatása

(Adatok ezer forintban.)

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele	363 770		422 245	24 931		20 510	388 701		442 755
2. Aktivált saját teljesítmények értéke	749		-1 130	14 551		7 298	15 300		6 168
3. Egyéb bevételek	1 716 068		1 331 632	1 901		1 174	1 717 969		1 332 806
- tagdíj, alapítótól kapott befizetés									
- támogatások	1 712 503		1 330 201	1 901		1 174	1 714 404		1 331 375
- adományok	45		60				45		60
4. Pénzügyi műveletek bevételei	624		15				624		15
5. Rendkívüli bevételek	590		762	37		0	627		762
ebből:									
- alapítótól kapott befizetés									
- támogatások									
A. Összes bevétel (1+2+3+4+5)	2 081 801		1 753 524	41 420		28 982	2 123 221		1 782 506
ebből: közhasznú tevékenység bevételei	2 081 801		1 753 524				2 081 801		1 753 524
6. Anyagjellegű ráfordítások	962 338		759 153	27 228		18 456	989 566		777 609
7. Személyi jellegű ráfordítások	654 537		597 012	2 648		185	657 185		597 197
ebből: vezető tisztségviselők juttatásai	54 316		50 414				54 316		50 414
8. Értékcsökkenési leírás	105 204		89 288				105 204		89 288
9. Egyéb ráfordítások	5 565		399				5 565		399
10. Pénzügyi műveletek ráfordításai	36		25				36		25

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Az egyszerűsített éves beszámoló eredmény-kimutatása 2.

(Adatok ezer forintban.)

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
11. Rendkívüli ráfordítások	436 665		164 665	4			436 669		164 665
B. Összes ráfordítás (6+7+8+9+10+11)	2 164 345		1 610 542	29 880		18 641	2 194 225		1 629 183
ebből: közhasznú tevékenység ráfordításai	2 164 345		1 610 542				2 164 345		1 610 542
C. Adózás előtti eredmény (A-B)	-82 544		142 982	11 540		10 341	-71 004		153 323
12. Adófizetési kötelezettség									
D. Adózott eredmény (C-12)	-82 544		142 982	11 540		10 341	-71 004		153 323
13. Jávahagyott osztalék									
E. Tárgyévi eredmény (D-13)	-82 544		142 982	11 540		10 341	-71 004		153 323
Tájékoztató adatok									
A. Központi költségvetési támogatás	1 627 780		1 247 316				1 627 780		1 247 316
B. Helyi önkormányzati költségvetési támogatás	200		1 200				200		1 200
C. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás									
D. Normatív támogatás									
E. A személyi jövedelamadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI.törvény alapján kiutalt összeg	249		267				249		267
F. Közszolgáltatási bevétel									

Az adatok könyvvizsgálattal alá vannak támasztva.

Könyvvizsgálói záradék

Igen

Nem

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-142

1. Szervezet azonosító adatai

1.1 Név

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám: 1122

Település: Budapest

Közterület neve: Határőr

Közterület jellege: út

Házaszám: 35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző határozat száma: 00.PK.60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám: 01-01-0007526

1.4 Szervezet adószáma: 18237010-2-43

1.6 Képviselő neve: Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A közalapítvány által elsődlegesen végzett közfeladat a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása, mely feladatot az általa üzemeltetett Terror Háza Múzeumon keresztül valósít meg. További céljainak megvalósítása érdekében működteti a XX. Század Intézetet, a XXI. Század Intézetet, a Habsburg Történelmi Intézetet, valamint a Kommunizmuskutató Intézetet. Ezen tevékenységét a Közalapítvány a gyakorlatban akként látja el, hogy a tulajdonában, illetve a birtokában lévő kulturális javakat tudományos, örökségvédelmi, oktatási és ismeretátadási céllal gyűjti, megőrzi, feldolgozza, kutatja és kiállítja, továbbá egyéb formákban közzé teszi. A Közalapítvány tevékenységével biztosítja a társadalom számára a kulturális javakhoz való hozzáférést és így a közművelődést, továbbá elősegíti a természeti, társadalmi, művészeti, kulturális és tudományos összefüggések kutatását, megértését, nyomon követi azok jelenkori változásait és folytonos művelődésre ösztönöz.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: közművelődés

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: 1997. évi CXL. törvény

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: magyar és külföldi intézmények és magánszemélyek

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma: 500000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

A Terror Háza Múzeum állandó kiállításának látogatószámának növekedése
"Egy orosz hazafi - Alekszandr Szolzsenyicin (1918-2008)" című időszaki kiállítás
"Közös siker - rendszerváltás" rendezvénysorozat
I. világháború centenáriumi ünnepségsorozata
Új világ született - kiállítás

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

1. Szervezet azonosító adatai

1.1 Név

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám:

1122

Település:

Budapest

Közterület neve:

Határőr

Közterület jellege:

út

Hátszám:

35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző határozat száma:

00.PK.60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.4 Szervezet adószáma:

18237010-2-43

1.6 Képviselő neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

2015.02.24.-27. között és 2015.10.15-22. között rendhagyó történelemórákkal elevenítette fel a Közalapítvány a kommunizmussal és 1956-tal kapcsolatos eseményeket. Oktatási segédanyag készült a roma holokausztról és az 1989-es rendszerváltoztatás kapcsán országos pedagógus-továbbképzésre is sor került.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése:

oktatás

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:

2011. évi CXCV. törvény

A nemzeti köznevelésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja:

magyar középiskolások és pedagógusok

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

25000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

- Rendhagyó történelemórák
- Oktatási segédanyag a roma holokausztról
- Közös siker oktatási segédanyag készítése és pedagógus-továbbképzés

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-142

1. Szervezet azonosító adatai

1.1 Név

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám:

1122

Település:

Budapest

Közterület neve:

Határőr

Közterület jellege:

út

Házszám:

35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző határozat száma:

00.PK.60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.4 Szervezet adószáma:

18237010-2-43

1.6 Képviselő neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A közalapítvány célja a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása, továbbá a közművelődés feltételeinek biztosítása. Így különösen: oktatófilmek és dokumentumfilmek készítése, tananyagok és pedagógiai segédanyagok készítése, könyv- és tudományos kötet kiadása, digitalizált tartalmak készítése és fejlesztése, felnőttképzési és oktatási tevékenység, közhasznú kampányok és rendezvények szervezése és lebonyolítása.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése:

kulturális örökség védelme

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:

2001. évi LXIV. törvény

A kulturális örökség védelméről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja:

magyar és külföldi érdeklődők, községek, városok

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

20000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

A közalapítvány által elsődlegesen végzett közfeladat a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása, mely feladatot az általa üzemeltetett Terror Háza Múzeumon keresztül valósít meg. Az I. világháborús centenáriumi ünnepségsorozat pályázatainak keretében az országban sok helyen felújírták az I. világháború hőseire emlékező emlékműveket.

A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-142

1. Szervezet azonosító adatai

1.1 Név

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám:

1122

Település:

Budapest

Közterület neve:

Határőr

Közterület jellege:

út

Hátszám:

35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző határozat száma:

00.PK.60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.4 Szervezet adószáma:

18237010-2-43

1.6 Képviselő neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A magyar Holokauszt Áldozatainak Emléknapja nem csupán fontos lehetőség, de kötelezettség is azon embermentő példák felmutatására, melyek magukban hordozzák az örökérvényű erkölcsi törvények megtartásának parancsát és a jó melletti kiállás eleven mintáit.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése:

Helyi közművelődési tevékenység támogatása

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:

1991. évi XX. törvény

A helyi önkormányzatok és szerveik... feladat- és hatásköreiről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja:

magyar és külföldi magánszemélyek

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

300

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

Holokauszt emléknap megrendezése

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

1. Szervezet azonosító adatai

1.1 Név

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám:

1122

Település:

Budapest

Közterület neve:

Határőr

Közterület jellege:

út

Hátszám:

35.

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

1.3 Bejegyző határozat száma:

00.PK.60481/1999/13

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.4 Szervezet adószáma:

18237010-2-43

1.6 Képviselő neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

A Közalapítvány létrehozásáról szóló 1020/1999. (II.24.) Korm. határozat szerint a Kormány a XX. századi magyarországi, valamint közép- és kelet-európai történeti, politikai és társadalmi kutatásokkal, ezen belül különösen a kommunizmus és a kelet-közép-európai diktatúrák XX. századi történetének feltárásával és bemutatásával kapcsolatos közfeladatok folyamatos ellátására hozta létre a Közalapítványt.

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése:

Tudományos kutatás

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:

Magyarország Alaptörvénye

X. cikk (1) bekezdés

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja:

magyar intézmények és magánszemélyek

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

2000

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:

A közalapítvány a tudományos konferenciákat, előadásokat, műhelybeszélgetéseket szervezett, illetve kutató adatbázist hozott létre a XX. Század Intézetben, a XXI. Század Intézetben, a Habsburg Történeti Intézetben, valamint a Kommunizmuskutató Intézetben keresztül.

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

5. Cél szerinti juttatások kimutatása

(Adatok ezer forintban.)

5.1	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgyév
5.2	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgy év
5.3	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgy év
	Cél szerinti juttatások kimutatása (összesen)		
	Cél szerinti juttatások kimutatása (mindösszesen)		

6. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás

6.1	Tisztség	Előző év (1)	Tárgyév (2)
	Főigazgató asszony	39 084	30 655
6.2	Tisztség	Előző év (1)	Tárgy év (2)
	Kuratóriumi tagok	3 685	3 402
A.	Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás (mindösszesen):	49 516	40 451

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

5. Cél szerinti juttatások kimutatása

(Adatok ezer forintban.)

5.1	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgyév
5.2	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgy év
5.3	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgy év
	Cél szerinti juttatások kimutatása (összesen)		
	Cél szerinti juttatások kimutatása (mindösszesen)		

6. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás

6.1	Tisztség	Előző év (1)	Tárgyév (2)
	FB tagok	6 747	6 394
6.2	Tisztség	Előző év (1)	Tárgy év (2)
A.	Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás (mindösszesen):	49 516	40 451

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

7. Közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók

(Adatok ezer forintban.)

Alapadatok	Előző év (1)	Tárgyév (2)
B. Éves összes bevétel	2 123 221	1 782 506
ebből:		
C. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján átutalt összeg	249	267
D. Közszolgáltatási bevétel		
E. Normatív támogatás		
F. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás		
G. Korrigált bevétel [B-(C+D+E+F)]	2 122 972	1 782 239
H. Összes ráfordítás (kiadás)	2 194 225	1 629 183
I. Ebből személyi jellegű ráfordítás	657 185	597 197
J. Közhasznú tevékenység ráfordításai	2 164 345	1 610 542
K. Adózott eredmény	-71 004	153 323
L. A szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma (a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően)		
<i>Erőforrás ellátottság mutatói</i>	<i>Mutató teljesítése</i>	
	<i>Igen</i>	<i>Nem</i>
<i>Ectv. 32. § (4) a) [(B1+B2)/2 > 1.000.000, - Ft]</i>	☒	☐
<i>Ectv. 32. § (4) b) [K1+K2>=0]</i>	☒	☐
<i>Ectv. 32. § (4) c) [(I1+I2-A1-A2)/(H1+H2)>=0,25]</i>	☒	☐
<i>Társadalmi támogatottság mutatói</i>	<i>Mutató teljesítése</i>	
<i>Ectv. 32. § (5) a) [(C1+C2)/(G1+G2) >=0,02]</i>	☐	☒
<i>Ectv. 32. § (5) b) [(J1+J2)/(H1+H2)>=0,5]</i>	☒	☐
<i>Ectv. 32. § (5) c) [(L1+L2)/2>= 10 fő]</i>	☐	☒

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2015. évi működési költségeire		
Támogató megnevezése:	Miniszterelnökség		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.01.01-2015.12.31		
Támogatási összeg:	510 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	432 558 638		
- tárgyévben felhasznált összeg:	432 558 638		
- tárgyévben folyósított összeg:	510 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	208 479 561		
Dologi	208 410 549		
Felhalmozási	15 668 528		
Összesen:	432 558 638		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, a Kommunizmuskutató Intézet és a Terror Háza Múzeum működési költségeinek és programjainak támogatása.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Frances Sisci: Merre tart Kína? - könyvbemutató Szabadság/Harcosok - könyvbemutató A Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja XXII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon való részvétel Múzeumok éjszakája a Terror Háza Múzeumban Rendhagyó történelemórák az '56-os forradalomról Petőfi-díj - díjátadó ünnepség Magyar kommunista vezetők - digitális adattár			

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	"Közös siker - rendszerváltozás" programsorozat szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos költségekre		
Támogató megnevezése:	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2013.11.01-2016.05.31.		
Támogatási összeg:	1 000 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	152 307 850		
- tárgyévben felhasznált összeg:	152 307 850		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	19 321 384		
Dologi	128 541 392		
Felhalmozási	4 445 074		
Összesen:	152 307 850		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A rendszerváltoztatás 25. évfordulója alkalmából a Kormány a Közalapítványt bízta meg Áder János, Magyarország köztársasági elnökének fővédnökségével zajló programsorozat kidolgozásával és megvalósításával. A Közalapítvány az emlékévi programjainak tervezésekor elsősorban azokra a fiatalokra összpontosított, akik nem élték át az akkori eseményeket. A Közalapítvány célja a rendszerváltoztatásnak "közös sikerként" történő pozícionálása, továbbá a rendszerváltoztatás történetének megismertetése elsősorban a személyes emlékekkel nem rendelkező fiatal generációk számára.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Út a szabadsághoz - felnőttképzési program Szabad György emlékkonferencia Petőfi emléklap a helytállásért We made it happen - sajtótájékoztató és díjátadó ünnepség Az egysítés kancellárja - Németország és Európa című nemzetközi konferencia "Először szabadon" című időszaki kiállítás A "Szabadság Háza" elnevezésű békéssámsoni emlékehely létrehozása, átadó ünnepsége Konrad Adenauer út és szobor avatási ünnepség			

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az identitás, a felzárkóztatás és az erre vonatkozó tudástartalmak disszeminációjának előmozdítása érdekében megvalósuló rendezvénysorozatra		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2013.12.15-2016.06.30.		
Támogatási összeg:	30 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	12 868 571		
- tárgyévben felhasznált összeg:	12 868 571		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	211 310		
Dologi	12 657 261		
Felhalmozási	0		
Összesen:	12 868 571		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A tervezett programsorozattal a Közalapítvány az identitás, a felzárkóztatás és az erre vonatkozó tudástartalmak disszeminációját kívánta előmozdítani. A programelemek tematikus fókuszpontjába beemelésére kerültek a konferenciákon túl a kulturális reprezentáció egyéb lehetőségei is.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Színezd át kampány Nemzetközi Roma Nap Közvéleménykutatás "Együtt vagy külön: a felzárkózás lehetőségei és esélyteremtés a köznevelésben" - konferencia			

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepségsorozat kapcsolódó kiadásaira		
Támogató megnevezése:	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2014.01.01-2015.12.31		
Támogatási összeg:	800 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	499 615 819		
- tárgyévben felhasznált összeg:	499 615 819		
- tárgyévben folyósított összeg:	0		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	156 006 102		
Dologi	343 609 717		
Felhalmozási	0		
Összesen:	499 615 819		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Az első világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepségsorozathoz kapcsolódó kiadások költségeit (koordinációs iroda, honlap működési költsége, pályázat, oktatási program kidolgozása, pedagógus továbbképzés, országos vetélkedő, kiállítás, konferencia szervezés) fedezte belőle a Közalapítvány.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság ülése Frontmózi - filmvetítés Háború és nemi betegségek - kerekasztal beszélgetés Tudományos Tanácsadó Testületi ülés Új világ születik - szakmai műhelybeszélgetés Háború a kollektív emlékezetben: múzeumok és emlékművek - konferencia Színház a háborúban - kerekasztalbeszélgetés Az Első Világháború Centenáriumával kapcsolatos pályázat			

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	"Holocaust Emléknapja" koncert		
Támogató megnevezése:	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐	
	önkormányzati költségvetés	☒	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.04.12		
Támogatási összeg:	200 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	200 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	200 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	200 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	0		
Dologi	200 000		
Felhalmozási	0		
Összesen:	200 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Terror Háza megemlékezését Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap, Terézváros Önkormányzata és az Országgyűlés Hivatala támogatta.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
A Terror Háza Múzeum hagyományos szabadtéri emlékkoncertjén 2015-ben báró Apor Vilmos embermentő tevékenységének középpontba állításával emlékezett meg a holokauszt magyarországi áldozatairól és az embermentők tevékenységében rejlő erkölcsi példamutatásról.			

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	"Holocaust Emléknapja" koncert	
Támogató megnevezése:	Budapest Főváros Önkormányzata	
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐
	önkormányzati költségvetés	☒
	nemzetközi forrás	☐
	más gazdálkodó	☐
Támogatás időtartama:	2015.04.12	
Támogatási összeg:	1 000 000	
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	1 000 000	
- tárgyévben felhasznált összeg:	1 000 000	
- tárgyévben folyósított összeg:	1 000 000	
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
Személyi	0	
Dologi	1 000 000	
Felhalmozási	0	
Összesen:	1 000 000	
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:		
A megemlékezést Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap, Terézváros Önkormányzata és az Országgyűlés Hivatla támogatta.		
Az üzleti évben végzett több tevékenységek és programok bemutatása		
Szabadtéri emlékkoncert báró Apor Vilmos embermentő tevékenységének középpontba állításával. Közreműködött Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Gyakorlóiskolájának kórusa, valamint a Parafónia Zenekar.		

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	A Holocaust áldozatainak emléknapja alkalmából emlékkoncert megvalósítására		
Támogató megnevezése:	Nemzeti Kulturális Alap		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.04.12.		
Támogatási összeg:	1 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	1 000 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	1 000 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	1 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	0		
Dologi	1 000 000		
Felhalmozási	0		
Összesen:	1 000 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A megemlékezést Budapest Főváros Önkormányzata, az NKA, Terézváros Önkormányzata és az Országgyűlés Hivatala támogatta.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Szabadtéri emlékkoncert a Terror Háza Múzeum előtt báró Apor Vilmos embermentő tevékenységének középpontba állításával. A rendezvényen közreműködött a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Gyakorlóiskola kórusa, valamint a Parafónia Zenekar.			

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2015. évi "Petőfi-díj átadási ünnepségére	
Támogató megnevezése:	MOL Nyrt.	
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐
	önkormányzati költségvetés	☐
	nemzetközi forrás	☐
	más gazdálkodó	☒
Támogatás időtartama:	2015.12.14.	
Támogatási összeg:	3 100 000	
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	3 100 000	
- tárgyévben felhasznált összeg:	3 100 000	
- tárgyévben folyósított összeg:	3 100 000	
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
Személyi	3 100 000	
Dologi	0	
Felhalmozási	0	
Összesen:	3 100 000	
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:		
A Közalapítvány, valamint a MOL Nyrt. által közösen alapított Petőfi-díjat olyan jeles személyek kapják, akik az elmúlt évtizedekben kiemelkedően sokat tettek a közép-európai népek szabadságáért.		
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása		
2015-ben az elsimerésben Karol Sauerland részesült egy díjátadó ünnepség keretében.		

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	2014. rendelkező évi magánszemélyek adójának 1 %-a	
Támogató megnevezése:	magánszemélyek	
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐
	önkormányzati költségvetés	☐
	nemzetközi forrás	☐
	más gazdálkodó	☒
Támogatás időtartama:	2015.01.01-2015.12.31	
Támogatási összeg:	267 043	
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	0	
- tárgyévben felhasznált összeg:	0	
- tárgyévben folyósított összeg:	267 043	
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
Személyi	0	
Dologi	0	
Felhalmozási	0	
Összesen:	0	
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:		
A felajánlott 1% hozzásegítette a Közalapítványt a Terror Háza Múzeum kiállítási anyagainak védelméhez.		
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása		

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Holokauszt emlékével kapcsolatos roma holokausztot történetét bemutató oktatási segédanyag előkészítése		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2014.12.15-2015.06.30.		
Támogatási összeg:	9 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	9 000 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	9 000 000		
- tárgyévben folyósított összeg:	9 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	1 931 542		
Dologi	7 068 458		
Felhalmozási	0		
Összesen:	9 000 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Közalapítvány vállalta, hogy egy oktatási segédanyagot készít elő, melynek tematikus fókuszpontjában a Roma Holokauszt története áll. Tudományos kutatás keretében feltárja a témával kapcsolatos forrásokat és dokumentumokat, kronologikus tartalomszerkesztés mellett tematikus csomópontokkal szerkeszt (pl.: propaganda, ellenőrzés, hazatérés). A kiadványt a középiskolai és felsőfokú képzésben résztvevők körében terjesztik majd, valamint a felnőtt tanárképzések és érzékenyítő minikurzusok háttéranyagaként fogja biztosítani.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
"Ha szaladok agyonlőnek, ha megálllok, agyonvernek - Az európai roma holokauszt" oktatási segédanyag elkészítése			

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	GULAG Emlékév	
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma	
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒
	önkormányzati költségvetés	☐
	nemzetközi forrás	☐
	más gazdálkodó	☐
Támogatás időtartama:	2015.04.01-2016.12.31.	
Támogatási összeg:	67 000 000	
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	4 354 403	
- tárgyévben felhasznált összeg:	4 354 403	
- tárgyévben folyósított összeg:	0	
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő ☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
Személyi	753 258	
Dologi	3 601 145	
Felhalmozási		
Összesen:	4 354 403	
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:		
A Gulág emlékévké program sorozatába illeszkedve a Közalapítvány a Terror Háza Múzeum előtt szabadtéri időszaki kiállítást hozott létre Rabszolgasorra ítélve címmel.		
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása		
Rabszolgasorra ítélve - szabadtéri időszaki kiállítás		

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Az I. világháború centenáriumi ünnepségsorozata		
Támogató megnevezése:	Emberi Erőforrások Minisztériuma		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.04.01-2016.06.30.		
Támogatási összeg:	497 800 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	143 547 461		
- tárgyévben felhasznált összeg:	143 547 461		
- tárgyévben folyósított összeg:	497 800 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	17 593 650		
Dologi	123 825 943		
Felhalmozási	2 127 868		
Összesen:	143 547 461		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
A Kormány az I. világháború kirobbanásának centenáriumi évfordulójának programsorozatának lebonyolításával bízta meg a Közalapítványt.			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
- Új világ született kiállítás - Frontmozi - Első világháborús centenáriumi pályázatok lebonyolítása - Központi emlékmű tervpályázat			

Kitöltő verzió:2.70.0 Nyomtatvány verzió:5.3

Nyomtatva: 2016.05.29 22.20.27

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Karol Sauerland: Együtt egyedül - A szolidaritás naplója című könyv kiadására		
Támogató megnevezése:	NKA		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☒	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☐	
Támogatás időtartama:	2015.11.01-2016.01.31		
Támogatási összeg:	500 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	500 000		
- tárgyévben felhasznált összeg:	500 000		
- tárgyévben folyósított összeg:			
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	0		
Dologi	500 000		
Felhalmozási	0		
Összesen:	500 000		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Karol Sauerland: Együtt egyedül - A szolidaritás naplója című könyv magyar nyelvű kiadása			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Karol Sauerland: Együtt egyedül - A szolidaritás naplója című könyv magyar nyelvű kiadása			

**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet
egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-142

Szervezet neve:

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány

Támogatási program elnevezése:	Szabadság/harcosok c. kötetének kiadása		
Támogató megnevezése:	Szövetség a Polgári Magyarországért Alapítvány		
Támogatás forrása:	központi költségvetés	☐	
	önkormányzati költségvetés	☐	
	nemzetközi forrás	☐	
	más gazdálkodó	☒	
Támogatás időtartama:	2014.12.16-2015.05.31		
Támogatási összeg:	3 000 000		
- ebből a tárgyévre jutó összeg:	1 009 644		
- tárgyévben felhasznált összeg:	1 009 644		
- tárgyévben folyósított összeg:	3 000 000		
Támogatás típusa:	visszatérítendő ☐	vissza nem térítendő	☒
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
Személyi	0		
Dologi	1 009 644		
Felhalmozási	0		
Összesen:	1 009 644		
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása:			
Szabadság/Harcosok című kötet kiadása			
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása			
Szabadság/Harcosok - Hidegháborús írások című könyv kiadása			

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány
legfőbb döntéshozó szerve részére

Elvégeztük a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány** mellékelt 2015. évi egyszerűsített éves beszámolójának könyvvizsgálatát, amely egyszerűsített éves beszámoló a 2015. december 31-i fordulónapra elkészített mérlegből – melyben az eszközök és források egyező végösszege 3.537.652 eFt, közhasznú eredménye 142.982 eFt nyereség, vállalkozási eredménye 10.341 eFt nyereség– és az ezen időpontra végződő évre vonatkozó eredménykimutatásból, és közhasznosságú mellékletből áll.

Az egyszerűsített éves beszámolónak a számviteli törvényben foglaltak és a Magyarországon elfogadott általános számviteli elvek szerint történő elkészítése és valós bemutatása a Közalapítvány vezetésének felelőssége. Ez a felelősség magában foglalja a szükséges belső ellenőrzés kialakítását, bevezetését, fenntartását, a megfelelő számviteli politikák kiválasztását és alkalmazását, valamint az adott körülmények között ésszerű számviteli becsléseket.

A könyvvizsgáló felelőssége az egyszerűsített éves beszámoló véleményezése az elvégzett könyvvizsgálat alapján, valamint annak megítélése, hogy a közhasznúsági mellékletben közölt információk összhangban vannak-e az egyszerűsített éves beszámolóban foglaltakkal.

A könyvvizsgálatot a magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardok és a Magyarországon a könyvvizsgálatra vonatkozó érvényes törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre.

A fentiek megkövetelik, hogy megfeleljünk bizonyos etikai követelményeknek, és a könyvvizsgálat tervezése és elvégzése révén elegendő és megfelelő bizonyítékot szerezzünk arról, hogy az egyszerűsített éves beszámoló nem tartalmaz lényeges hibás állításokat.

Az elvégzett könyvvizsgálat magában foglalta olyan eljárások végrehajtását, amelyek célja könyvvizsgálói bizonyítékot szerezni az egyszerűsített éves beszámolóban szereplő összegekről és közzétételekről. A kiválasztott eljárások, beleértve az egyszerűsített éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításai kockázatának felméréseit a könyvvizsgáló megítélésétől függenek. Az egyszerűsített éves beszámolóhoz kapcsolódóan a könyvvizsgáló kockázatfelmérésének nem célja, hogy a vállalkozás belső ellenőrzésének hatékonyságára vonatkozóan véleményt mondjon.

A könyvvizsgálat magában foglalta továbbá az alkalmazott számviteli alapelvek és a vezetőség által tett lényegesebb becslések megítélését, valamint az egyszerűsített éves beszámoló átfogó bemutatásának értékelését. A közhasznúsági melléklettel kapcsolatos munkánk a fent említett területre korlátozódott és nem tartalmazta egyéb, az Alapítvány nem auditált számviteli nyilvántartásaiból levezetett információk áttekintését. Meggyőződésünk, hogy a megszerzett könyvvizsgálói bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt a könyvvizsgálói záradék megadásához.

A könyvvizsgálat során a Közalapítvány egyszerűsített éves beszámolóját, annak részeit, tételeit, azok könyvelési és bizonylati alátámasztását az érvényes magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokban foglaltak szerint felülvizsgáltuk és ennek alapján elegendő és megfelelő bizonyosságot szereztünk arról, hogy az egyszerűsített éves beszámolót a magyar számviteli törvényben és a 224/2000. kormány rendeletben foglaltak és a Magyarországon elfogadott általános számviteli elvek szerint készítették el.

Véleményünk szerint az egyszerűsített éves beszámoló a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány** 2015. december 31-én fennálló vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről megbízható és valós képet ad. A közhasznúsági melléklet összhangban van az egyszerűsített éves beszámoló adataival.

Budapest, 2016. május 29.

**Szuper-Audit Könyvvizsgáló
és Adótanácsadó Kft.**
(MKK nyilv. tart. szám: 001402)
1139-Budapest, Petneházy u. 24-26.

Németh Tamás
kamarai tag könyvvizsgáló
(MKK tagsági szám: 04852)

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

Szöveges beszámoló
2015. évi tevékenységekről

Tartalom

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	7
II. A KÖZALAPÍTVÁNY RENDEZVÉNYEI.....	8
1.) BÁTORSÁGPRÓBA – A MÁSODIK ORBÁN-KORMÁNY NÉGY ÉVE (2015. FEBRUÁR 10.) 8	
2.) A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJA (2015. FEBRUÁR 25.)	8
3.) TÖRVÉNYESSÉG ÉS FORRADALOM – KERÉKASZTAL-BESZÉLGETÉS A HABSBURG TÖRTÉNETI INTÉZETBEN (2015. MÁRCIUS 12.)	9
4.) EÖTVÖS JÓZSEF ELŐADÁSSOROZAT ELSŐ RENDEZVÉNYE – FRANCESCO SISCI: MERRE TART KÍNA? (2015. MÁRCIUS 18.).....	9
5.) A HOLOKAUSZT MAGYARORSZÁGI ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJA – BÁRÓ APOR VILMOS EMLÉKE ÉS EMLÉK-KONCERT (2015. ÁPRILIS 12.)	10
6.) RABSZOLGASORSRA ÍTÉLVE CÍMŰ SZABADTÉRI IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ ÜNNEPSÉG (2015. ÁPRILIS 30.)	10
7.) MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA A TERROR HÁZA MÚZEUMBAN (2015. JÚNIUS 20.)	11
8.) MI LESZ VELED, EURÓPA? – KERÉKASZTAL BESZÉLGETÉS (2015. SZEPTEMBER 23.) 11	
9.) RENDHAGYÓ TÖRTÉNELEMÓRÁK AZ '56-OS FORRADALOMRÓL (2015. OKTÓBER 15.-22.).....	12
10.) SZAKÍTÓPRÓBA – MI LESZ VELED, EURÓPA? (2) (2015. NOVEMBER 24.)	13
11.) PETŐFI-DÍJ ÁTADÁSA – DÍJAZOTT: KAROL SAUERLAND (2015. DECEMBER 14.) ...	13
III. A KÖZALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉNYEK	14
1.) Első világháborús centenáriumi projekt és rendezvénysorozat	14
1.1. Első világháborús centenáriumi pályázatok.....	15
1.2. Rendezvénysorozathoz kapcsolódó programok, események.....	15
• FRONTMOZI – „A NAGY HÁBORÚ” C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. JANUÁR 11.)	16
• HÁBORÚ ÉS NEMI BETEGSÉGEK – KERÉKASZTAL BESZÉLGETÉS (2015. JANUÁR 15.)	16
• „ÚJ VILÁG SZÜLETIK” – SZAKMAI MŰHELYBESZÉLGETÉS A TERROR HÁZA MÚZEUMBAN (2015. JANUÁR 29.)	16
• FRONTMOZI – SARAJEVO C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. FEBRUÁR 11.).....	16
• FRONTMOZI – SZENT GYÖRGY LELÖVI A SÁRKÁNYT C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. MÁRCIUS 11.)	17

• HÁBORÚ A KOLLEKTÍV EMLÉKEZETBEN: MÚZEUMOK ÉS EMLÉKMŰVEK – KONFERENCIA A XX. SZÁZAD INTÉZET, A HABSBERG TÖRTÉNETI INTÉZET ÉS A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET SZERVEZÉSÉBEN (2015. MÁRCIUS 11.).....	17
• SZÍNHÁZ A HÁBORÚBAN – A HABSBERG TÖRTÉNETI INTÉZET KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSE (2015. ÁPRILIS 2.)	17
• HAZATÉRNEK – 1914-1918, MEGTIZEDELTE ÉVEK - TANULMÁNYKÖTET ÉS KIÁLLÍTÁSI ALBUM BEMUTATÓJA (2015. MÁJUS 14.)	18
• FRONTMOZI – NEGYVENNÉGY C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. ÁPRILIS 8.)	18
• A HÁBORÚS FESZÜLTÉG ÉS AZ ÚJ TECHNOLÓGIÁK: A POZITÍV HATÁSOK PARADOXONJAI – KONFERENCIA A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET ÉS A XX. SZÁZAD INTÉZET KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN (2015. ÁPRILIS 14.).....	18
• GYŐZTESEK ÉS LEGYŐZÖTTEK: A HÁBORÚ A MÁSIK SZEMSZÖGÉBŐL – KONFERENCIA A XX. SZÁZAD INTÉZET ÉS A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN (2015. MÁJUS 6.)	19
• FRONTMOZI – A CONAN KAPITÁNY C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. MÁJUS 13.).....	19
• ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 – KÖZPONTI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ (2015. JÚLIUS 7.)	19
• FRONTMOZI – CANAKKALE: AZ ÚT VÉGE C. FILM VETÍTÉSE A YUNUS EMRE INTÉZETBEN (2015. NOVEMBER 16.).....	21
Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság támogatásával megvalósuló kiemelt programelemek 2015-ben:	21
• BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA	21
• HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA	21
• BALASSI INTÉZET ÉS AZ EGYES INTÉZETEINEK KIÁLLÍTÁSAI	22
• HONVÉDELMI MINISZTERIUM PROJEKTJE.....	23
• ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÁSA	23
• KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM PROGRAMJAI	23
1.3. Az első világháborús centenáriumi bizottság ülései.....	26
1.4. További Programtervek.....	27
2.) „Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ” elnevezésű emlékhely létrehozása	29
A) SORSOK HÁZA – EURÓPAI OKTATÁSI KÖZPONT	29
B) SORSOK HÁZA – EURÓPAI OKTATÁSI KÖZPONT	29
3.) A rendszerváltoztatás 25. évfordulójára emlékező „Közös siker” elnevezésű programsorozat.....	31

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

A „Közös siker” programsorozat rendezvényei, projektjei:	31
• PETŐFI EMLÉKLAP A HELYTÁLLÁSÉRT.....	31
• WE MADE IT HAPPEN – SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ.....	31
• AZ EGYESÍTÉS KANCELLÁRJA – NÉMETORSZÁG ÉS EURÓPA CÍMŰ	32
• „ELŐSZÖR SZABADON” CÍMŰ IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ ÜNNEPSÉGE (2015. JÚNIUS 15.)	32
• A „SZABADSÁG HÁZA” ELNEVEZÉSŰ BÉKÉSSÁMSONI EMLÉKHELY LÉTREHOZÁSA, ÁTADÓ ÜNNEPSÉGE (2015. OKTÓBER 22.)	33
• KONRAD ADENAUER ÚT ÉS SZOBOR AVATÁSI ÜNNEPSÉG (2015. NOVEMBER 4.).....	34
• A POLGÁRI ÁTALAKULÁSÉRT – SZABAD GYÖRGY EMLÉKKONFERENCIA (2015. DECEMBER 4.).....	34
4.) Ismeretterjesztés és kampánya magyar cigányságról – az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából	35
• EGYÜTT VAGY KÜLÖN: A FELZÁRKÓZÁS LEHETŐSÉGEI ÉS ESÉLYTEREMTÉS A KÖZNEVELÉSBEN – KONFERENCIA.....	35
• NEMZETKÖZI ROMA NAP	35
• „SZÍNEZD ÁT” – KAMPÁNY (2015. ÁPRILISTÓL – 2016. MÁJUSIG).....	35
• „HA SZALADOK, AGYONLŐNEK, HA MEGÁLLOK, AGYONVERNEK – AZ EURÓPAI ROMA HOLOKAUSZT” – OKTATÁSI SEGÉDANYAG	36
5.) A Kommunizmuskutató Intézet tevékenysége	37
• MAGYAR KOMMUNISTA VEZETŐK – DIGITÁLIS ADATTÁR	37
• NEVET AZ ÁLDOZATOKNAK! – EURÓPAI NYILVÁNTARTÁS A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAIRÓL	37
6.) ÉLETÚT-INTERJÚK A RENDSZERVÁLTOZTATÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEKSEL	37
7.) Felhívások	37
a) A náci megszállás politikai és faji üldözöttei	38
b) Budapest ostromának polgári áldozatai	38
c) Első Világháborús családi emlékek gyűjtése.....	38
d) További adatok gyűjtése kommunista vezetőkről.....	38
8.) Együttműködési megállapodás a német Lichtburg Alapítvánnyal	38
IV. A KÖZALAPÍTVÁNY 2015. ÉVI KIADVÁNYAI	40
1.) FRANCESCO SISCI: MERRE TART KÍNA? – A NAGY ÁTVÁLTOZÁS	40
2.) SZABADSÁG/HARCOSOK – HIDEGHÁBORÚS ÍRÁSOK.....	40
3.) ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 /A NEW WORLD WAS BORN–EUROPE’S FRATERNAL WAR 1914-1918	40

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

4.) ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 /A NEW WORLD WAS BORN–EUROPE’S FRATERNAL WAR 1914-1918 (KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS)	40
5.) ELEKTRONIKUS KIADVÁNYOK MEGJELENÉSE	41
a) SCHMIDT MÁRIA: ALL IS MOVING ON THE WESTERN FRONT	41
b) GERŐ ANDRÁS: A HUNGARIAN NATIONAL HISTORY BOOK.....	41
6.) BÉKÉSSÁMSON HŐSEI: MAGYAR ELLENÁLLÁSI MOZGALOM 1951–1955 – KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS.....	42
7.) KAROL SAUERLAND: EGYÜTT EGYEDÜL – A SZOLIDARITÁS NAPLÓJA	42
8.) AZ EGYESÍTÉS KANCELLÁRJA – NÉMETORSZÁG ÉS EURÓPA.....	42
9.) KORRAJZ 2014 – ÍRÓK A DIKTATÚRÁKRÓL, ELLENÁLLÓK A DIKTATÚRÁKBAN .	43
V. A KÖZALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA.....	44
1.) Általános sajtójelenlét	44
2.) Sorsok Háza.....	45
3.) Közös siker	46
4.) Weboldalak.....	46
a) Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság.....	46
b) A Közalapítvány honlapjai	47
5.) Egyéb online jelenlét.....	47
a) Látósög blog.....	47
b) Wikipedia.....	47
c) Youtube	47
d) Tumblr	48
e) Instagram	48
f) Facebook.....	48
VI. A KÖZALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE.....	51
a) Petri-hagyaték	51
b) Mikes-hagyaték.....	51
c) Puskás-hagyaték	51
d) Kisterjedelmű hagyatékok	51
e) Könyvtár	51
VII. A KÖZALAPÍTVÁNY INGATLANJAINAK MŰSZAKI ÁLLAPOTA – AZ ÜZEMELTETÉSI CSOPORT TEVÉKENYSÉGE	52
1.) Üzemeltetés, javítás, fejlesztés és átalakítás	52
a) Terror Háza Múzeum.....	52

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

b)	Határőr út 35.....	54
c)	Istenhegyi út 92.....	55
d)	Báthory u. 20.	56
e)	Bérlemény – Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakközépiskola, Budapest, VI. kerület Andrassy út 63-65. – iroda.....	56
2.)	A Múzeum ügyeleti tevékenysége.....	57
3.)	Munka-és tűzvédelmi tevékenységek ellátása	57
4.)	Az energiagazdálkodási tevékenységek ellátása.....	57
5.)	A javítási munkákhoz szükséges anyagbeszerzések	57
6.)	Műtárgy- és egyéb kiállítási tárgyak.....	57
7.)	Biztosítottság	58

I.

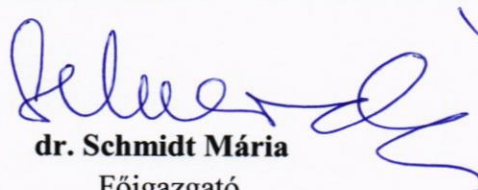
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 2015-ös munkaév mindenképpen kiemelkedik a Közalapítvány munkaszervezeteinek 15 éves történetéből, hiszen alig 8 hónap alatt 4 (!) önálló kiállítást adtunk át a közönségnek. Tárlatot készítettünk a Kormány által meghirdetett „A Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszer-munkások emlékére” keretében (április 30.), külön időszaki tárlattal emlékeztünk meg a rendszer-változtatás utáni első szabad választásokról (június 15.), megépítettük az első világháborúra emlékező központi kiállítást a Várkert Bazárban (július 7.), és átadtuk a Szabadág Házát Békéssámszonban (október 22.), amely egyszerre kapcsolódik a Közös Siker elnevezésű programsorozatunkba, miközben előkészíti az 1956-os forradalom és szabadságharc hatvanadik évfordulójának fő üzenetét.

Mindez természetesen nem jelentette azt, hogy elmaradt volna a Közalapítvány reguláris feladatainak teljesítése, az emlénapokhoz kapcsolódó rendezvények és oktatási programok idén is részét képezték tevékenységünknek. Rendhagyó történelemóráinkon minden korábbinál több diák vett részt, így valóban érdemes fontolóra venni, miként bővíthetjük kapacitásunkat. 2015-ben teljes mélységében megújult a Közalapítvány honlap-portfóliója és tovább nőtt a közösségi médiafelületeken elért személyek száma. Külön büszkeséggel tölt el a Helmut Kohl tiszteletére szervezett nemzetközi konferencia sikere (június 2.) és a „Petőfi Emléklap a Helytállásért” elnevezésű kitüntetés adományozási ünnepsége (február 2.), melyen több mint 80 olyan honfitársunknak mondhatunk köszönetet, akik a Páneurópai Piknik szervezésével, bonyolításával érdemelték ki nemzeti közösségünk megbecsülését. Nagy öröm a 2015-ben újtárra indított „Eötvös József előadások” sikere is (március 18.), hiszen a Polgári Magyarországért Alapítvánnyal közösen kidolgozott program korunk legnagyobb gondolkodóinak Budapestre csábítására ad lehetőséget.

Bár a „Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ” munkálatai egyelőre nyugvópontra jutottak, az elkészült kiállítási koncepciót 2015 folyamán bemutattuk a célcsoportnak, a diákok reakciói pedig rendkívül biztatóak.

A Terror Háza Múzeum teljes körű felújítására irányuló törekvéseink – ezekről a legutóbbi jelentésben is beszámoltam – csupán tűzoltásszerűen teljesülnek, így továbbra is kötelességem jelezni a fenntartó felé, hogy az épület gépészeti és kiállítás-technikai megújítása nem tűr hosszabb halasztást.

dr. Schmidt Mária
Főigazgató

II.

A KÖZALAPÍTVÁNY RENDEZVÉNYEI

1.) BÁTORSÁGPRÓBA – A MÁSODIK ORBÁN-KORMÁNY NÉGY ÉVE (2015. FEBRUÁR 10.)

A Terror Háza Múzeum adott otthont a XXI. Század Intézet szervezésében a *Bátorságpróba* címmel megtartott konferenciának. A rendezvény célja a második Orbán-kormány 2010 és 2014 közötti időszakának, politikai tevékenységének elemzése és értelmezése volt. A tanácskozás a rendszerváltoztatás utáni Magyarország történetének egyik legmeghatározóbb ciklusát a napi politikai vitáknál strukturáltabban és mélyebben tekintette át. Előadást tartott **Schmidt Mária** főigazgató, **Békés Márton** kutatási igazgató, **Szánthó Miklós** jogász, **Megadja Gábor** eszmetörténész és **Palotai Dániel** közgazdász. Az előadók kifejtették a legtöbbet vitatott politikai lépések jelentőségét, mint például a rezsicsökkentés, a közmunka-program, az egykulcsos adórendszer bevezetése és a nemzeti konzultációk sorozata. Az előadások során szóba került az alkotmányozási folyamat, a kormány gazdaságpolitikája. A rendezvényt **M. Kiss Sándor** történész moderálta.

2.) A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJA (2015. FEBRUÁR 25.)

A Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja alkalmából a Terror Háza Múzeum előtt Magyarország Köztársasági Elnöke, **Áder János** és **Schmidt Mária** főigazgató gyertyagyújtással és néma főhajtással tisztelegtek a diktatúra áldozatainak emléke előtt a Hősök Falánál. Az egész napos megemlékezést az MTVA kihelyezett stábja rögzítette. Az Országházban a Malenkij robot Emlékbizottság által rendezett *Trauma és Tabu – Malenkij robot 1944/45–2014/15* című emléknapi konferencián előadást tartott **Schmidt Mária** főigazgató asszony. Február 25-én a múzeum kiállítása térítésmentesen volt megtekinthető.

A Közalapítvány történészei február 24. és február 27. között az alábbi témákban tartottak rendezvényeket a több mint 1500 fős, javarészt diákokból álló érdeklődő közönségnek:

- Bacsoni Dorottya: Rabszolgasorsra kényszerítve
- Bacsoni Dorottya: Zárt táborok a Hortobágyon
- Baranyi Tamás Péter: Magyar hadifoglyok a Szovjetunióban
- Baranyi Tamás Péter: Szolzsenyicin – Egy orosz hazafi
- György Sándor: „Nem szabad panaszkodni” – Placid atya a Gulágon
- György Sándor: A „svábok” kitelepítése
- Horváth Miklós: Gulágra hurcolva – ’56-os megtorlás Kárpátalján
- Horváth Miklós: „Szibériába visznek!” – ’56-os deportáltak Kárpátalján
- Markó György: A deportálás a kommunizmus eszköztárában
- Pál Zsombor Szabolcs: Támadás a magyar vidék ellen: a „kulákkérdés”

- Pál Zsombor Szabolcs: Magyarok a Gulágon
- Balogh-Ebner Márton: Az „osztályidegenek” eltávolítása a városokból – A kitelepítés
- Tóth Bálint: A „málenkij robot”
- Balogh Gábor: Tábori élet a Gulágon
- Nagy Gergely: Elhurcolva – Magyar foglyok a Gulágon

A rendhagyó történelemórák ez évi programjának részét képezte **Dzintra Geka** lett dokumentumfilm rendező előadása. A rendezőnő betegség miatt ugyan kénytelen volt lemondani magyarországi útját, de helyette **Imants Liégis**, a Lett Köztársaság magyarországi nagykövete tartott előadást a diákoknak. Az emléknep programjához kapcsolódva az érdeklődők megtekinthették a *The Soviet Story* című díjnyertes lett dokumentumfilmet, illetve a Terror Háza Múzeum azonos című időszaki kiállítására készült *Rabszolgasorsra kényszerítve* című dokumentumfilmünket.

3.) TÖRVÉNYESSÉG ÉS FORRADALOM – KERÉKASZTAL-BESZÉLGETÉS A HABS- BURG TÖRTÉNETI INTÉZETBEN (2015. MÁRCIUS 12.)

A Habsburg Történeti Intézet *Törvényesség és forradalom* című rendezvényével kívánt tisztelni a magyar polgári államalapítást szimbolizáló nemzeti ünnep, március 15-e előtt. Március 15. egyaránt szimbolizálja a reformkor nemzeti és polgári törekvéseit, valamint a valóra váltásukat biztosítani kívánó 1848–49-es forradalom és szabadságharcot. Az átalakulás – **Deák István** megfogalmazása szerint – „törvényes forradalom” volt, hiszen jogszerű keretek között, de mélyreható forradalmi változások zajlottak. Történelmünkben azonban nem csak 1848 volt törvényes forradalom, hanem 1956 is. Az 1989–90-es rendszerváltoztatás is törvényes folyamat volt, amely alapvetően változtatta meg az ország politikai berendezkedését. Tanácskozásunk alapkérdése az volt, hogy ki és miért tekinti törvényes változásnak a magyar történelem sorsfordító eseményeit, illetve mi volt az egyes törvényes, de erőteljes átmenetek előnye s milyen árat fizettünk értük.

A rendezvény meghívott előadói: **Schlett István** politológus, **Dobszay Tamás** történész (előadása betegség miatt elmaradt), **M. Kiss Sándor** történész és **Kónya Imre** jogász, volt belügyminiszter.

4.) EÖTVÖS JÓZSEF ELŐADÁSSOROZAT ELSŐ RENDEZVÉNYE – FRANCESCO SISCI: MERRE TART KÍNA? (2015. MÁRCIUS 18.)

A XXI. Század Intézet és a Szövetség Polgári Magyarországiért Alapítvány az Eötvös József előadássorozatot azért hívta életre, hogy neves hazai és külföldi gondolkodók segítsenek a világ változásainak átfogó értelmezésében. Az előadássorozat keretében évente egy-két – intellektuális teljesítményük és életútjuk révén – hiteles személyt kérünk fel arra, hogy mutassák be jelenünk eseményeit, világítsák meg a mögöttük megbúvó történeti gyökereket, értelmezzék számunkra a jelenkor történéseit, mozgásait.

A XXI. Század Intézet és a Polgári Magyarországért Alapítvány által közösen szervezett Eötvös József előadássorozat első rendezvényén a Budapesti Olasz Kultúrintézet közreműködésével **Francesco Sisci**, a Pekingi Egyetem professzora *Merre tart Kína?* címmel tartott előadást. A professzor arról beszélt a Várkert Bazárban, hogy a közeljövőben a nyugati világot milyen kínai gazdasági és kulturális hatások fogják érni, és viszont. **Francesco Sisci** sinológus professzor budapesti látogatása alkalmából jelent meg magyar nyelven az azonos című, nagyszerű és tömör összefoglaló munkája Kínáról a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány gondozásában. A konferenciát **Gulyás Gergely**, az Országgyűlés alelnöke és **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója nyitotta meg. A rendezvényt **Tallai Gábor** programigazgató moderálta.

5.) A HOLOKAUSZT MAGYARORSZÁGI ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJA – BÁRÓ APOR VILMOS EMLÉKE ÉS EMLÉK-KONCERT (2015. ÁPRILIS 12.)

A magyar Holokauszt Áldozatainak Emléknapja nem csupán fontos lehetőség, de kötelezettség is azon embermentő példák felmutatására, amelyek magukban hordozzák az örökérvényű erkölcsi törvények megtartásának parancsát és a jó melletti kiállás eleven mintáit. Ezt az elvet követve a Terror Háza Múzeum hagyománnyá vált szabadtéri emlékkoncertjén idén báró Apor Vilmos (1892–1945) embermentő tevékenységének középpontba állításával emlékezett meg a holokauszt magyarországi áldozatairól és az embermentők tevékenységében rejlő erkölcsi példamutatásról. A rendezvényen **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatójának köszöntőjét követően **Balog Zoltán** miniszter, az Emberi Erőforrások Minisztériumának tárcavezetője, majd **Kozma Imre** atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke mondott megemlékező beszédet. Az esemény moderátora **Tallai Gábor** programigazgató volt. A rendezvényen igényes zenei összeállítással közreműködött a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola kórusa, valamint a Parafónia Zenekar. A megemlékezést az Országgyűlés, Budapest Főváros Önkormányzata, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Nemzeti Kulturális Alap és Terézváros Önkormányzata támogatta.

6.) RABSZOLGASORSRA ÍTÉLVE CÍMŰ SZABADTÉRI IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ ÜNNEPSÉG (2015. ÁPRILIS 30.)

A 2014-es kezdeményezésű *Gulág emléké*v programsorozatába illeszkedve a Közalapítvány *Rabszolgasorsra ítélve* címmel a szovjet munkatáborokba hurcolt magyar állampolgárokra (civilre és hadifoglyokra) emlékező szabadtéri kiállítást nyitott meg a Terror Háza Múzeum előtti közterületen. Az április 30-i kiállítás-megnyitón a résztvevőket **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója köszöntötte, az eseményen megnyitóbeszédet mondott az emlékévet és a *Gulág Emlékbizottságot* életre hívó **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere. A rendezvény moderátora **Tallai Gábor** programigazgató volt. Miniszter úr kiemelte, hogy az megemlékezés-sorozat célja minél több ismeret megosztása a tragikus eseményekről, valamint az, hogy az áldozatok az

anyagi mellett erkölcsi elégtételt is kapjanak. Schmidt Mária főigazgató beszédében összegezte, hogy körülbelül 700 ezer magyar állampolgárt hurcoltak el annak idején, jelentős részüket véletlenszerűen összegyűjtve, hogy betöltsék az előre meghatározott hadifogoly-keretet. Elmondta azt is, hogy a Szovjetunióba hurcoltak közül több mint 300 ezren nem éltek túl a szállítás vagy a fogva tartás megpróbáltatásait, amelynek ez a kiállítás szolgál emlékeztetőül. A fél éven át, egészen 2015. október 30-ig látható, angol és magyar nyelvű kultéri tárlat korabeli fotók, visszaemlékezések, levelek segítségével eleveníti fel a Szovjetunióba a második világháború végén, valamint azt követően elhurcoltak emlékét.

7.) MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA A TERROR HÁZA MÚZEUMBAN (2015. JÚNIUS 20.)

Hagyományosan nagy érdeklődés mellett zajlottak le a 2015. június 20-i, Múzeumok Éjszakája alkalmából rendezett programok a Terror Háza Múzeumban. A látogatókat állandó kiállításunk mellett *Először szabadon* című időszaki kiállításunkkal, *Rabszolgasorsra ítélve* című szabadtéri tárlatunkkal, illetve dokumentumfilmekkel vártuk, amelyek között az első világháborúról, az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, valamint a szovjet kényszermunkára hurcoltakról szóló alkotásokat tekinthettek meg.

Filmvetítések a Múzeum konferenciatermében:

- 16:30–19:30 Új világ született – Európai testvérháború
- 19:00–19:30 Játsszunk nyugodtan!
- 19:30–20:00 Rabszolgasorsra kényszerítve
- 20:00–20:30 Új világ született – Európai testvérháború
- 20:30–21:00 Játsszunk nyugodtan!
- 21:00–21:30 Rabszolgasorsra ítélve
- 21:30–22:00 Új világ született – Európai testvérháború
- 22:00–22:30 Játsszunk nyugodtan!
- 22:30–23:00 Rabszolgasorsra kényszerítve
- 23:00–23:30 Új világ született
- 23:30–23:55 Játsszunk nyugodtan!
- 00:00–00:30 Rabszolgasorsra kényszerítve
- 00:30–01:00 Új világ született – Európai testvérháború
- 01:00–01:30 Játsszunk nyugodtan!

8.) MILESZ VELED, EURÓPA? – KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS (2015. SZEPTEMBER 23.)

A Közalapítvány szeptember 23-án kerekasztal-beszélgetést rendezett a Magyarországot is érintő migránsválság értékelése céljából. A **Tallai Gábor** programigazgató vezette beszélgetésen

Schmidt Mária főigazgató mellett felszólalt **Mesterházy Attila**, az MSZP volt elnöke, országgyűlési képviselő, **Pető Péter**, a *Népszabadság* című napilap főszerkesztő-helyettese és **Próhle Gergely** nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkár. A témában felvetett kérdések (Miben különbözik a jelen migrációs hullám az előzőktől? Európa jelenleg miért nem képes megvédeni határait? Milyen belső és külső érdekek határozzák meg a folyamatokat? Létezik-e egyáltalán Európai Unió határok nélkül? Mit teszünk, ha végül sok millióan döntenek úgy, hogy Európát választják új otthonuknak? Hogyan leszünk képesek továbbörökíteni értékrendszerünket, kultúránkat, politikai hagyományainkat, ha mindezek a nagy számban érkező muzulmán közösségek előtt ismeretlenek illetve nem jelentenek a számukra semmit? És egyáltalán, hogyan tájékozódjunk, amikor a magyar és az európai politikai elit egy része, illetve a velük szimpatizáló médiabirodalmak nem tárják fel a valóságot és gyakran hamis képet közvetítenek az eseményekről?) óriási érdeklődést váltottak ki. A teltházas rendezvényt jelentős sajtóérdeklődés övezte.

9.) RENDHAGYÓ TÖRTÉNELEMÓRÁK AZ '56-OS FORRADALOMRÓL (2015. OKTÓBER 15.-22.)

Október 15. és 22. között *Nincsenek kis népek* címmel **rendhagyó történelemórákkal** elevenítettük fel a sorsfordító eseményeket. A Terror Háza Múzeum történészeinek előadásain keresztül az előre bejelentett csoportok bepillantást nyerhettek a világpolitika 1956. évi alakulásába, részletesen megismerkedhettek a forradalom és szabadságharc fegyvereivel, vagy a Rákosi-rendszer terrorjával.

Az 1956-os tematikájú rendhagyó történelemórák a következő témákat ölelték fel:

- Bacsoni Dorottya: 1956 és az ENSZ
- Bacsoni Dorottya: A szuezi válság és 1956
- Balogh-Ebner Márton: Lengyelország és Magyarország 1956-ban
- Balogh-Ebner Márton: Egy '56-os hős: Mansfeld Péter
- Balogh Gábor: Utak '56-hoz
- Balogh Gábor: A Magyar Néphadsereg az 1956-os forradalomban
- György Sándor: Menekültkérdés 1956-ban
- Horváth Miklós: 1956 embervesztései
- Horváth Miklós: 1956 hadtörténete
- Kloska Tamás: A pesti srácok
- Kloska Tamás: Miskolc 1956
- Markó György: Az ÁVH és 1956
- Nagy Gergely: Antikommunista szabadságküzdelmek
- Nagy Gergely: 1956 a diplomáciai iratok tükrében
- Pál Zsombor Szabolcs: A szabadságharc fegyverei
- Pál Zsombor Szabolcs: 1956 és a nagyhatalmak
- Szabó Ákos: 1956 hatása a magyar sportéletre

- Szabó Ákos: Lengyel–magyar szolidaritás 1956-ban
- Tóth Bálint: „Márciusban újra kezdjük!” – A forradalom utáni ellenállás
- Virágh Ajtony: Bosszú és megtorlás

A rendhagyó történelemórákon kívül október 23. és november 4. között naponta több alkalommal magyarul és angolul vetítettük a Közalapítvány saját gyártásában készült *Játszunk nyugodtan! – 1956* című filmet. Rendhagyó történelemóráinkat több mint 1.800 diák látogatta. A múzeum október 23-án ingyenesen volt látogatható.

10.) SZAKÍTÓPRÓBA – MI LESZ VELED, EURÓPA? (2) (2015. NOVEMBER 24.)

A Közalapítvány szeptemberi pódiumbeszélgetésének nagy sikerére való tekintettel folytatta téma elemzését. A résztvevők ezúttal **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Balázs Péter** volt külügyminiszter és **Megadja Gábor** eszmetörténész voltak. Az eseményt **Tallai Gábor** programigazgató moderálta. A beszélgetés résztvevői a párizsi terrorcselekmények után a migráció és a terrorizmus közötti összefüggéseket, az iszlám és keresztény együttélés problematikáját, Németország szerepét elemezték valamint sorra vették a kialakult helyzet kezelésének lehetőségeit. A rendezvényt, tekintettel a különböző álláspontok ütköztetésére ismét nagyérdeklődés övezte mind a közönség, mind a sajtó részéről.

11.) PETŐFI-DÍJ ÁTADÁSA – DÍJAZOTT: KAROL SAUERLAND (2015. DECEMBER 14.)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, valamint a MOL Nyrt. által közösen alapított Petőfi-díjat olyan jeles személyek kapják, akik az elmúlt évtizedekben kiemelkedően sokat tettek a közép-európai népek szabadságáért. Az eddigi díjazottak, azaz **Gabriel Andreescu**, **Tőkés László**, **Anne Applebaum**, **Mart Laar**, **Miroslav Kusy**, **Vlagyimir Bukovszkij**, **Filep Mária** és **Kozma Imre atya** után idén **Karol Sauerland** német tudós és filozófus, korábban a lengyelországi Toruni Egyetem germanisztika professzora, a Szolidaritás mozgalomának alapító tagja részesül kitüntetésben. Az ünnepségen előzetes terveink szerint **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere, **Hernádi Zolt**, a MOL-csoport elnök-vezérigazgatója és **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója méltatja majd a díjazottakat. A díjátadó ünnepség zenei programját **Banda Ádám** hegedűművész fogja szolgáltatni.

III.

A KÖZALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TE-
VÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉNYEK**1.) ELSŐ VILÁGHÁBORÚS CENTENÁRIUMI PROJEKT ÉS RENDEZVÉNYSOROZAT**

A Kormány az első világháború kirobbanásának 100. évfordulójára, illetve a 2020-ig tartó **centenáriumi programsorozat** lebonyolítására **létrehozta** az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottságot (1472/2012 (X. 29.) számú Kormányhatározat). Az előzetes terveknek megfelelően az Emlékbizottság és a titkársági feladatokat ellátó XX. Század Intézet a **hat éven át tartó centenáriumi programsorozat** során folyamatosan dolgozza ki (1) a központi megemlékezések, rendezvények, kiállítások, tudományos és oktatási programok koncepcióit és valósítja meg azokat, illetve (2) együttműködésben az illetékes **nemzetközi szervezetekkel irányító szerepet vállal** nemzetközi programsorozatok koordinálásában. Az Emlékbizottság és a XX. Század Intézet a centenáriumi programsorozat össztársadalmi jellegének erősítése érdekében ugyanakkor (3) **több ezer hazai szervezetnek, helyi közösségnek, településnek kínál folyamatos pályázati lehetőséget**.

Az első világháború centenáriumi megemlékezéseinek legfontosabb tudományos és emlékeztetőpolitikai alapvetéseit az **Emlékbizottság és a Tudományos Tanácsadó Testület** közösen dolgozták ki:

- **új értelmezési keret teremtése**, amely a száz éven át sulykolt ellentétpárok (győztes-vesztes, áldozat-agresszor stb.) helyett valós lehetőséget ad az események értelmezésére;
- **a nemzeti közösségért meghozott áldozatok** (katona hősök) felmutatása, emlékművek felújítása;
- országos képzési és egyéb oktatási programokkal megszólítani a fiatalokat;
- közösségi emlékezet erősítése;
- **nagyszabású központi programokkal** és hozzájuk kapcsolódó nyilvánosság-munkával (kiállítások, nemzetközi tanácskozások, kampányok) felkelteni a hazai és külföldi közönség érdeklődését;
- **folyamatos pályázati lehetőségekkel** forrást teremteni a helyi közösségek megemlékezéseihez.

Bár a kormányhatározat 2020-ig évi **1 milliárd forintot biztosított** az Emlékbizottság részére, a **2015-ös támogatás összege mintegy 500 millió forint, így az előzetes pályázati- és programtervek egy része nem tudott megvalósulni**. Tekintettel arra, hogy a költségvetési források folyósítása akadozott, a tudományos-, oktatási-, kiállítási- és pályázati program elemeinek megvalósítása jelentős késéssel tudott csak megkezdődni. A 2015. évi források, mintegy 497.800.000, Forint, például két részletben érkeztek, az első **2015. május 27-én** (250 millió Forint), a második részlet

(247.800.000 Forint) **2015. szeptember 9-én!** Ennek következményeképpen a pályázati program – fedezet híján – csak jelentős késéssel volt indítható. A késedelmes folyósítás miatt ugyancsak módosítani kell a támogatási szerződés elszámolásra vonatkozó 2015. december 31-i határidejét, az erre vonatkozó módosítási kérelmünket 2015. október 22-én adtuk be a tárcához, válasz még nem érkezett.

1.1. ELSŐ VILÁGHÁBORÚS CENTENÁRIUMI PÁLYÁZATOK

Az évfordulóhoz kötött pályázatok meghirdetésével és koordinálásával az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság a XX. Század Intézetet bízta meg. Az első pályázati ciklus 2014. január 15-én indult, melynek keretében mód nyílt tudományos művek megjelentetésére, első világháborús emlékművek helyreállítására, tudományos és kulturális rendezvények, művészeti tevékenységek megvalósítására, valamint játék- és dokumentumfilmek forgatókönyveinek megalkotására. Külön színfoltot jelentett, hogy az Emlékbizottság a legfiatalabb nemzedékek által kedvelt tematikus számítógépes játékprogramok elkészítésére is forrást teremtett. A pályázatok kezelésére nyilvántartói rendszert létesítettünk.

2015-ös pályázati tevékenység összegzése:

Az Emlékbizottság megbízásából a XX. Század Intézet látja el a pályázati felhívások teljes körű adminisztrációját (pályázati felhívások, bírálati folyamatok, szerződéskötés, kapcsolattartás, ügyfélszolgálat, elszámolások felügyelete, hiánypótlások, kifizetések teljesítése). A 2015. évi támogatás késedelmes folyósítása miatt **csupán 2015 szeptemberében tudtuk meghirdetni pályázati programjainkat (!)**, ezekre **mintegy 300 pályamű** érkezett azóta, melyek elbírálása folyamatos.

1.2. RENDEZVÉNYSOROZATHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK, ESEMÉNYEK

Az Emlékbizottság és a XX. Század Intézet az elmúlt években több mint 30 rendezvényt szervezett, csak 2015-ben közel 20-at. A centenáriumi rendezvények (tudományos ülések, filmvetítések, kiállítások, nemzetközi együttműködések stb.) egy részét közvetlenül a XX. Század Intézet programirodája valósította meg, más részük pályázati támogatással jött létre egyéb intézmények programjaként.

A XX. Század Intézet közvetlen szervezésében megvalósuló programelemek:

- **FRONTMOZI – „A NAGY HÁBORÚ” C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. JANUÁR 11.)**

A vetítés a budapesti Olasz Kultúrintézettel kötött együttműködési megállapodás keretében zajlott. A vetítést megelőzően **Békés Márton** kutatási igazgató beszélgetett az olasz film történetéről és háttéréről **Pintér Judit** filmkritikussal. Mario Monicelli vígjátéka mára az európai filmművészet klasszikusává vált, magyar szempontból pedig különösen fontos, hiszen az első világháború egyik meghatározó frontján magyarok és olaszok álltak szemben egymással.

- **HÁBORÚ ÉS NEMI BETEGSÉGEK – KERÉKASZTAL BESZÉLGETÉS (2015. JANUÁR 15.)**

Rendezvényünk új nézőpontból ismertette azokat a változásokat, amelyeket a több évig elhúzódó küzdelem hozott a népegészségügy területén. Az első világháborúban minden korábbinál nagyobb tömegben és szervezettebben kerültek férfiak milliói a frontra, és ezzel párhuzamosan rengeteg nő maradt partner nélkül a hátszágokban. Mindez kihatott a szexualitás társadalmi kezelésére is. A háború idején rohamosan terjedtek a különböző nemi betegségek, így a hadseregnek elemi érdekévé vált a frontszolgálatosok egészségi állapotának megőrzése, és a járványok megelőzése. Az esemény meghívott előadói **Dr. Balla Tibor**, a Hadtörténelmi Intézet munkatársa, **Forrai Judit**, a SOTE muzeológusa, **Kiss Gábor**, a Hadtörténelmi Intézet főlevéltárosa, és **Szécsényi Mihály**, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem történésze voltak.

- **„ÚJ VILÁG SZÜLETIK” – SZAKMAI MŰHELYBESZÉLGETÉS A TERROR HÁZA MÚZEUMBAN (2015. JANUÁR 29.)**

Az Első Világháborús Centenárium Projekt keretében a nagyszabású központi kiállítás bemutatója, a kiállítás kurátorainak (**Dr. Schmidt Mária**, **Dr. Gerő András**, **Békés Márton**) előadásában. A beszélgetésen köszöntőt mondott **L. Simon László**, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára, aki üdvözölte a kiállítás terveit és elképzeléseit, és kifejezte elégedettségét, hogy a kiállítás a Várkert Bazárban nyílik meg. **Békés Márton** kutatási igazgató ismertette az előkészítő kutatómunka eredményeit, valamint a kiállítás szerkezeti és koncepcionális egységeit. **Ihász István**, a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Tárának igazgatója meghívott előadóként értékelte a koncepciót. A műhelybeszélgetést **Tallai Gábor** programigazgató moderálta.

- **FRONTMOZI – SARAJEVO C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. FEBRUÁR 11.)**

Az 1940-ben készült filmet **Ráthonyi Ákos** rendezte. A vetítés előtt **Békés Márton** kutatási igazgató ezúttal **Kurutz Mártonnal**, a MANDA filmtörténészével, a korszak magyar filmjeinek szakértőjével beszélgetett. A régi magyar film, bár a korszak melodramatikus zsánerében készült, a háború emberi tragédiáját mai szemmel is hatásosan mutatja be. A film töredékesen maradt fenn, kevésszer látható, így nyilvános vetítése kuriózumszámba ment.

- **FRONTMOZI – SZENT GYÖRGY LELÖVI A SÁRKÁNYT C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. MÁRCIUS 11.)**

A 2009-ben bemutatott szerb film a háború, a nemzetiségek és az egyén viszonyát mutatja be. A filmről és a háború balkáni frontjáról **Békés Márton** kutatási igazgató beszélgetett **Forgács Iván** filmszakértővel. **Srdan Dragojevic** nagy költségvetésből készült háborús eposza debütálása idején nagy vitát váltott ki, amihez a rendező szokatlan látásmódja is hozzájárult. A ritkán látható mozi a világháborúban a másik oldalon harcoló fél álláspontját, szenvedését ismertette meg a hazai közönséggel.

- **HÁBORÚ A KOLLEKTÍV EMLÉKEZETBEN: MÚZEUMOK ÉS EMLÉKMŰVEK – KONFERENCIA A XX. SZÁZAD INTÉZET, A HABSBERG TÖRTÉNETI INTÉZET ÉS A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET SZERVEZÉSÉBEN (2015. MÁRCIUS 11.)**

Az Olasz Kultúrintézetben szervezett rendezvényen előadást tartott **Alessandra Martina**, a goriziai Nagy Háború Múzeum kurátora, aki számba vette az észak-olaszországi emlékműveket, továbbá beszélt az első világháborút követő muzeális gyűjteményi munkálatokról, valamint az olasz múzeum állandó kiállításáról. **Gerő András**, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója a budapesti millenniumi emlékmű és az első világháború hőseinek emléket állító politikai elképzelések kapcsolatáról tartott előadást, annak előzményeit és hátterét mutatta be.

- **SZÍNHÁZ A HÁBORÚBAN – A HABSBERG TÖRTÉNETI INTÉZET KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSE (2015. ÁPRILIS 2.)**

A Csárdáskirálynő című operett bécsi ősbemutatójának száz éves évfordulója alkalmából kívánta a Habsburg Történeti Intézet, a XX. Század Intézet és az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság kerekasztal-beszélgetésén felidézni nemcsak a Csárdáskirálynő keletkezési körülményeit és a darab bécsi, illetve budapesti ősbemutatóját, hanem a világháború alatti időszak színházi életének egy-egy jellemző típusát is. **Csiszár Mirella**, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet osztályvezető, gyűjteményvezető munkatársának „Színészkatonák, fogolyprimadonnák” című előadása a front- és hadifogolyszínházak világába kalauzolta el a közönséget. **Gajdó Tamás**, az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet tanácsosa a Csárdáskirálynő bemutatójának történetéről beszélt. **Gerő András** „We are the best” című előadásában bemutatta, miként vált a színház az első világháború időszakában a háborús propaganda szerves részévé.

- **HAZATÉRNEK – 1914-1918, MEGTIZEDELTE ÉVEK - TANULMÁNYKÖTET ÉS KIÁLLÍTÁSI ALBUM BEMUTATÓJA (2015. MÁJUS 14.)**

A Centenárium Emlékbizottság támogatásával megvalósult kecskeméti első világháborús kiállítás koncepciója alapján a Katona József Múzeum „Hazatérnek – 1914-1918” címmel kiállítási albumot és „Megtizedelt évek” címmel konferencia tanulmánykötetet jelentetett meg, melyet a Centenárium Emlékbizottság szintén támogatott. A könyvről és a kiállítás szakmai anyagairól, a helytörténeti aspektusokról **Dr. Tombáczné Dr. Végh Katalin** és Szabóné Bognár Anikó a kiállítás kurátorai és a kötetek szerkesztői beszéltek. A könyvet bemutatta **Dr. Horváth Miklós**, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi tanára

- **FRONTMOZI – NEGYVENNÉGY C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. ÁPRILIS 8.)**

Pal'o Bielik szlovák filmrendező *Negyvennégy* című filmje került terítékre a Frontmozi soron következő vetítésén. Az 1957-es csehszlovák dráma rendezőjét jórészt elfeledték, és a kevésbé ismert színészek miatt sem kerül gyakran reflektorfénybe. Amint arra a vetítést megelőző beszélgetés során **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója és **G. Kovács László** történész is felhívta a figyelmet: a filmben nincsenek benne üresjáratok. A néző csaknem két óra tömény izgalommal szembesülhet, méghozzá olyan képi világgal, amely 2015-ben is megállja helyét. A Szlovák Kulturális Intézettel közösen rendezett eseményen elhangzott, hogy a kommunista csehszlovák filmipar által gyártott mozi végső soron a nacionalista szlovák történelemszemlélet egyik fontos építőköve volt.

- **A HÁBORÚS FESZÜLTÉG ÉS AZ ÚJ TECHNOLÓGIÁK: A POZITÍV HATÁSOK PARADOXONJAI – KONFERENCIA A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET ÉS A XX. SZÁZAD INTÉZET KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN (2015. ÁPRILIS 14.)**

A háborús feszültség és az új technológiák: a pozitív hatások paradoxonai címmel tartott konferencián az Olasz Kultúrintézetben a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, **Békés Márton** és **Luciano Segreto**, a Firenzei Egyetem professzora a háború és a modern technológia kapcsolatát vizsgálták. Mindketten felhívták a figyelmet: a régi Európát maga alá temető világháború rendkívüli módon ösztönözte az új találmányok és tudományos módszerek, felfedezések létrejöttét. Segreto professzor egyenesen úgy fogalmazott, „a háború a technikai fejlődés legnagyobb provokátora”. **Békés Márton** kiemelte: az elektronika, a vegyészet és a távközlés eszközeit nem csupán pozitív célokra lehetett felhasználni, hiszen a különböző gázalapú tömegpusztító fegyverek, a vadászgépek is ebben az időszakban jelentek meg. A konferencia elején a háborús gazdaság című olasz dokumentumfilm részletét mutattuk be, amely korabeli, exkluzív olaszországi felvételeivel igazi kuriózumnak bizonyult a műfaj kedvelői számára.

- **GYŐZTESEK ÉS LEGYŐZÖTTEK: A HÁBORÚ A MÁSIK SZEMSZÖGÉBŐL – KONFERENCIA A XX. SZÁZAD INTÉZET ÉS A BUDAPESTI OLASZ KULTÚRINTÉZET KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN (2015. MÁJUS 6.)**

A Terror Háza Múzeumban megrendezett nemzetközi tanácskozáson, magyar részről **Dr. Balogh András** történész-professzor, az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság Tudományos Tanácsadó Testületének tagja tartott előadást. A professzor az első világháborút lezáró nemzetközi egyezmények háttéréről, előzményeiről és következményeiről beszélt.

Marco Cuzzi, a milánói egyetem professzora Olaszország nemzetközi kapcsolatait és első világháborús külpolitikáját mutatta be, kiemelve a Magyarországgal való kapcsolatok alakulását. A rendezvényt **Békés Márton** kutatási igazgató moderálta.

- **FRONTMOZI – A CONAN KAPITÁNY C. FILM VETÍTÉSE AZ URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZBAN (2015. MÁJUS 13.)**

1918 végén a háború a végéhez közeledik, ám a Balkánon Conan kapitány különleges egysége még mindig teljes harckészültségben áll. A filmbéli eseményekről, annak történelmi háttéréről **Békés Márton** kutatási igazgató **Sepsi Lászlóval**, a Prizma Filmművészeti Folyóirat szerkesztőjével beszélgetett. A veterán francia rendező, **Bertrand Tavernier** művében egy elfeledett hadszíntér – a balkáni francia expedíció – kommandója „lelki demobilizálásának” nehézségeit mutatja be.

- **ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 – KÖZPONTI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ (2015. JÚLIUS 7.)**

Az első világháborús központi tárlatunk multimediális és interaktív elemekkel, továbbá modern kiállítás-technikai installációk alkalmazásával vezeti végig a látogatót a boldog békeidők világától az arctalan tömegmészárlás új és megrázó frontélményéig. A kiállítás megnyitóján **dr. Rétvári Bence**, **L. Simon László** és **Dr. Schmidt Mária** mondott köszöntőbeszédet. **Balog Zoltán** emberi erőforrások miniszter, a Centenárium Emlékbizottság elnöke levélben juttatta el üzenetét a Várkert Bazár előtt szép számban egybegyűlt érdeklődőkhöz. **Balog Zoltán** a XX. század egyik nagy tanulságára, az önzés szerepére hívta fel a figyelmet: „A huszadik század lelkesége az önzés kiteljesedése egyéni és közösségi szinten, erkölce pedig követi ezt a képletet: semmi sem tilos, ami nekem jó. Az ölés tilalmát a gyilkolás gépesítése váltotta fel.” – írta üzenetében a miniszter.

Dr. Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, az Új világ született című kiállítás főkurátora kiemelte, az első világháború különös mivolta többek között abban áll, hogy a harcokat még a XIX. század emberei vívták egymással, ám az eszközök már egyre inkább XX. századiak – a tömegesített pusztításra alkalmasak – voltak. A régi kor emberei – akiknek fogalomkészletébe

beletartozott a rend, az elhivatottság, a dicsőség és a méltányosság – korábban nem tapasztalhatták meg „a tömegben való megsemmisülés és kiszolgáltatottság nyomasztó érzését.” A főigazgató hozzátette: „A száz évvel ezelőtti hétköznapiak sokkal jobban hasonlítanak jelenünkre, mint azt gondolnánk, ezért nagyon fontos, hogy felelevenítsük az akkor történeteket.”

Rétvári Bence, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára kiemelte: sosem felejtjük el, hogy a „Nagy háború” 661 ezer magyar katona halálát okozta, ami kétszer több mint ahányan a második világháború során életüket veszítették. Rétvári hozzátette: „a XX. században nem volt olyan háború, ahol a résztvevő fele bármelyike – beleértve a győzteseket – elérte volna eredeti célját – és ez alól az első világháború sem jelentett kivételt.

L. Simon László, a Várnegyed fejlesztésének kormánybiztosa, a Centenárium Emlékbizottság tagja személyes példákon, nagyszülei és dédszülei történeteinek keresztül érzékeltette a mindennapi ember háborúnak való kiszolgáltatottságát. A kormánybiztos kiemelte: a hősokeket nem feltétlenül a történelemkönyvekben kell keresnünk – hős volt mindenki, aki értünk, a hazánkért harcolt. A kiállítás egyik missziója, hogy a hétköznapi emberéneke is emléket állítson.

A kiállítás csaknem 600 négyzetméteren, magyar szemszögből láttatja az európai testvérháború borzalmait. A kor követelményeinek megfelelően nagy hangsúlyt fektettünk az audiovizuális tartalmak fejlesztésére, így a látogatók a tárlat kétnyelvű érintőképernyőin megismerhetik többek között a csatázó felek hadseregeinek felszerelését, a nők helyzetét a korszakban vagy a hátország életét is. A nyáron megnyílt kiállítás azonban csupán az első felvonást jelenti: a tárlatot terveink szerint két újabb követi majd a Várkert Bazárban a világháború jelentős személyiségeiről, illetve a háború következményeiről. Látogatóink így minden korábbi kiállításnál teljesebb képet kaphatnak Európa testvérháborújáról.

A kiállítás rendkívül kedvező visszhangra lelt a médiában, alig néhány hónap alatt mintegy 10.000-en látogatták meg. Az Emlékbizottság és a XX. Század Intézet pedig országos kampányt indított, így a kiállítás híre óriásplakátokon, rádióadókban és a közösségi médiában is eljutott a legszélesebb körhöz. Emellett több mint 1000 oktatási intézményt is megkerestünk, hogy a legfiatalabb generációk is megismerjék a világháború történetét. A látogatók értékelőlapokat töltöttek ki, amelyekből kiderült, hogy az érdeklődő közönség túlnyomó többsége kifejezetten elégedett az Emlékbizottság megbízása alapján felkészített tárlatvezetők munkájával, előadói készségével, felkészültségével. A kiállítás mobilapplikációs felülete is nagyon népszerűnek számít, amelyen a tevékenységek két nyelven is elérhetők. Látogatóink emellett megvásárolhatják a kiállítás katalógusát is, amelyben bemutatjuk a háború legismertebb szereplőit, illetve a hozzá köthető fogalmakat is. A kiállításról **Schmidt Mária és Tallai Gábor** forgatókönyve alapján **M. Nagy Richárd** rendező készített dokumentumfilmet, melyet a Duna TV is bemutatott, és amely folyamatosan megtekinthető a kiállításban.

- **FRONTMOZI – CANAKKALE: AZ ÚT VÉGE C. FILM VETÍTÉSE A YUNUS EMRE INTÉZETBEN**
(2015. NOVEMBER 16.)

A budapesti Török Kulturális Intézettel közös teltházás rendezvényen a résztvevőket a házigazda részéről **Yakup Gül** igazgató köszöntötte, aki az együttműködés és a közös megemlékezés fontosságát hangsúlyozta. A XX. Század Intézet részéről **Békés Márton** kutatási igazgató mondott köszöntőt. Kiemelte, az Oszmán Birodalom a központi hatalmak szövetségese volt, így a film bemutatása száz évvel a canakkalei ütközet után emléket állít a közös török–magyar háborús részvételnek. A filmet 2013-ban egy török rendező-páros készítette – igazi, pörgő háborús dráma, egyben török hazafias alkotás, amely ugyanakkor valóságghűen ábrázolja a háború borzalmaikat.

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság támogatásával megvalósuló kiemelt programelemek 2015-ben:

- **BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA**

Budapest-hátország - mozaikok a főváros első világháborús történetéből, időszaki kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban címmel a BTM időszaki kiállítást kíván rendezni a Budavári Palotában 2016 őszi megnyitással. A Székesfővárosi Múzeum már az első világháború alatt folyamatosan gyűjtötte a fővárosi intézmények és a háború idején felállított szervek által átadott dokumentumokat.(nyomtatványok, plakátok), illetve vásárolta a háborúhoz kötődő műtárgyakat. A kiállítás alapját **Müllner János** fényképész több száz a háborús főváros mindennapjairól készített fényképe jelenti. A kiállítás mozaikszerűen kívánja bemutatni a világháborús fővárost és azt, hogyan alakul át a lakosság élete fokozatosan a háború hatására, a kezdeti eufórikus hangulattól a mindennapi nélkülözésig. A kiállítás hangsúlyt kíván helyezni egyrészt a hivatalos propaganda hétköznapi életben való lecsapódására, másrészt a jótékonyági akciók, kiállítások, szervek megismertetésére, bemutatva az esetleges párhuzamokat a monarchia más városaiban is. A kiállítás emléket állít a Székesfővárosi Múzeum korát meghaladó gyűjtési koncepciójának is. Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság megbízásából a Közalapítvány 13.000.000 Ft összegben kötött szerződést a BTM-mel.

- **HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA**

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2015-ben kezdte meg a 2016 májusában nyíló, „Magyarország az első világháborúban 1914-1918” című kiállításuk előkészületeit. Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság megbízásából 2015 őszen 65.000.000 Ft összegű támogatási szerződést kötött az intézménnyel a Közalapítvány. A tárlat osztrák-magyar szemszögből mutatja be a háború

és az azt megelőző időszak eseménytörténetét, a látványelemek terén a frontélet és hátország jellegzetességeire fókuszálva. A kiállítás célja, hogy valamennyi látogatói csoport számára élményközpontúan bemutassa Magyarország szerepét az Osztrák–Magyar Monarchia haderejében, hazánk 1914–1918 közötti katonai történetét, a magyar társadalom háborús szerepvállalását. A látogatók számára lehetővé kívánják tenni, hogy a kiállítás számos pontján behelyezkedhessenek a magyar katona, illetve a hátországi állampolgárok szerepébe, testközelből képet kaphassanak a háborús mindennapokról. Céljuk az is, hogy megismertessék a nagyközönséggel, hogyan élték meg nagyszüleik, dédszüleik a társadalom valamennyi rétegét érintő eseményeket. A kiállításon a látogatók megtekinthetik ismert és jelentős személyek (pl. Arz Artur, Borojevic Szvetozár, Ferenc Ferdinánd trónörökös, Habsburg József főherceg, Szurmay Sándor) személyes tárgyait, valamint megismerkedhetnek kevésbé kiemelkedő, de érdekes első világháborús pályát befutott katonák és civilek történetével, tárgyaival. A hagyományos múzeumi katalógus helyett a kiállítást, széles közérdeklődésre számot tartó „képes történelemkönyv” kíséri. A 240 oldalas kiadvány a legújabb történeti kutatásokra alapozva szakszerűen és közérthetően mutatja be az első világháború történetét.

A Hadtörténeti Intézet a Honvédelmi Minisztériummal és a Magyar Nemzeti Levéltárral együttműködésben egy Magyarországon először készülő, hatalmas, valamennyi hősi halott nevét és (ahol lehetőség van) hősi halálának körülményeit tartalmazó digitális adatbázist készít az Emlékbizottság megbízásából. Ez a veszteséglista már több százezer nevet tartalmaz, és a hivatalos tájékoztatásuk szerint 2018-ra a teljes adatbázis elkészül. Az Emlékbizottság megbízta a Közalapítványt a finanszírozás és szerződéskötés lebonyolításával, azonban az intézményektől hivatalos dokumentumok még nem érkeztek meg.

- **BALASSI INTÉZET ÉS AZ EGYES INTÉZETEINEK KIÁLLÍTÁSAI**

A Balassi Intézet 5 intézete nyert pályázati támogatást 2015-ben. Bécsben egy művészeti workshop és kiállítás került megrendezésre a Kötschach-Mauthen-i első világháborús múzeumban. A kiállítás számos műalkotáson keresztül mutatja be több mint 70 művész munkásságát és sorsát. A rendezvényen közép-európai kortárs művészek vettek részt, akik első világháborús festményeket készítettek. Brüsszelben a pályázók *Katonadalok* címmel szerveztek koncertet, ahol Pál István Szalonna és Bandája játszottak korabeli katonadalokat. Moszkvában *Színészkatona, fogolyprimadonnák, front- és hadifogolyszínházak az első világháborúban* témában nyitottak kiállítást, amely az 1915 és 1922 között működött szibériai fogolyszínházak életét és munkásságát mutatta be.

Prágában a pályázók *A háború hamis pillantása – Az első világháború tükörképe a cseh és magyar kultúrában* rendeztek audiovizuális műsort, melynek keretében jelentős cseh és magyar írók, képzőművészek és zeneszerzők műveiből válogatva mutatták be a szervezők a nagy háború cseh és magyar narratíváját. Varsóban *Honvédek és huszárok lengyel földön – tábori és egyéb történetek*

címmel nyílt egy szabadtéri kiállítás, melynek témáját Molnár Ferenc galíciai haditúsításai, valamint Szádeczky-Kardoss Lajos háborús visszaemlékezései képezték. A tudósításokban szereplő történeteket elismert magyar képregény-rajzoló 29 tablón elevenítették meg. A kiállítás anyagát több lengyel városban (pl. Tarnów, Limanowa, Przemysl, Kielce, Nowy) is bemutatták.

A 2015/2016-os új szakaszra támogatásban részesült többek között a Szófia Magyar Intézet (100 közös év – Magyarország és Bulgária kapcsolata az első világháború idején) és Isztambuli Magyar Intézet (Megemlékezés a gallipoli csata 100. évfordulójára) is, valamint a Balassi Intézet központi pályázata is (világtorné szervezése: *Száz éves a Csárdáskirálynő, valamint a Nők a Háborúban című kiállítás és rendezvény*). A programok megvalósítására támogatási szerződés keretében mintegy 24,78 millió Forintot biztosít Közalapítványunk

- **HONVÉDELMI MINISZTERIUM PROJEKTJE**

A szerb fronton fogságba esett mintegy 23 000 hadifogoly – akiket 1915 őszén a visszavonuló szerb hadsereg hurcolt magával, s a szigeten dülő kolerajárványt követően létszáma mintegy 16 000 főre apadt – emlékére Asinara szigetén kívánnak emlékművet állítani, amely a szigeten raboskodó, valamint ott elhunyt több ezer magyar emlékét is megőrizné. A Honvédelmi Minisztérium a kivitelezési munkákat 2015 szeptemberében megkezdte, hivatalos tájékoztatásuk szerint 2016 májusában átadják az emlékművet. A programok megvalósítására támogatási szerződés keretében mintegy 20 millió Forintot biztosít Közalapítványunk.

- **ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÁSA**

Az intézmény *Propaganda az első világháborúban* címmel nyitotta meg a kiállítását, 2015 október 16-án, bemutatva a hátszági háborús propagandát és annak alakulástörténetét a gyűjteményben őrzött, rendkívül sokféle és ritka tárgyi és dokumentum-emléken keresztül (plakátgyűjtemény, fronton dolgozó hadifestők munkái stb.). Arra a kérdésre keresik elsődlegesen a választ, hogy hogyan működött a propaganda a Monarchia magyar felében, milyen technikákkal igyekeztek fenntartani hazánkban a háborús lelkesedést, s milyen médiumokat használtak ehhez száz évvel ezelőtt. A programok megvalósítására támogatási szerződés keretében mintegy 24,5 millió Forintot biztosít Közalapítványunk.

- **KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM PROGRAMJAI**

A szakmai beszámoló szerint a külképviseletek programjaikat maguk állították össze, azok lebonyolítását, szervezését önállóan végezték. A megemlékezés-sorozat tartalma általában megegyezik az itthonival: konferenciák, háttérbeszélgetések, könyvkiadás, film; legnagyobb számban em-

lékművek felújításával, kulturális rendezvényekkel összefüggő tevékenységeket ölel fel. A minisztérium mindösszesen 42.500.000 Ft-os támogatásban részesült. Az egyes külképviseletek 2015. évi programjai az alábbiak:

Az ankarai nagykövetség pályázatának kiemelkedő eleme az 1915. évi Gallipoli csata, amelynek 100. évfordulóján Törökországban jelentős megemlékezésekre készültek; a török kormány által szervezett nagyszabású programokra mintegy 100 ország állam- és kormányfőjét várták. A bécsi nagykövetség által jelzett német nyelvű tanulmánykötet – amely egy olyan sorozat része, amely a magyar és a szomszédos államok történelmét dolgozza fel a középkortól a jelenkorig – a beszámoló szerint a 20. századi osztrák–magyar közös múlt feldolgozását segítette elő, szerzőiként neves hazai történészekre utal, akik kiemelten foglalkoznak az I. világháború, előzményei és következményei történetével, kilétüket viszont nem fedí fel. A madridi rendezvények az Osztrák Kulturális Fórummal együttműködésben valósultak meg a Spanyol Nemzeti Könyvtárban. A kerekasztal elsősorban a spanyol semlegességet, a XIII. Alfonz spanyol király háborús felek közötti közvetítői kísérleteit mutatta be.

Az alábbi programok az egyes külképviseleti szervek beszámolója alapján szerepelnek:

1. *Túl a Kárpátokon, Vereckén, Uzsonkon* c. film DVD-n- másutt I. világháborús emlékhelyek Kárpátalján címmel szerepel (Ungvár, Főkonzulátus).
2. Az osztrák–magyar tüzérség és műszaki alakulatok I. világháborús török szövetségben végzett hadmozdulatairól készített könyv újbóli, átdolgozott kiadása, könyvbemutató (Ankara, Nagykövetség).
3. Marosvásárhely és Maros megye háborút megelőző és háború alatti életének bemutatása (Csíkszereda, Főkonzulátus). A program keretében tudományos és ismeretterjesztő előadások megtartására, V-VIII. és IX-XII. osztályosok részére vetélkedők szervezésére, iskolások részére esszépályázat meghirdetésére, valami ünnepi műsorra került sor.
4. Csíkszentgyörgyi I. világháborús emlékmű és kerítésének felújítása (a beszámolóban: A Székely Hadosztály emlékművének kiegészítése az I. világháborúra és az abban harcoló erdélyi nemzetekre utaló elemekkel) (Csíkszereda, Főkonzulátus).
5. Úzvölgyi (Csíkszentmárton) I. világháborús haditemető rehabilitációja, sírok megjelölése, temető emlékműveinek felújítása, temető kerítésének megépítése (illetve a megkezdett felújítás folytatása) (terméskő lábazattal, fa gömbrúd szerelvényekkel) (Csíkszereda, Főkonzulátus).
6. Konferencia az I. világháború felvidéki helyszíneiről és emlékhelyeiről (másutt *Az első világháború és Szlovákia mai területe* címmel szerepel) (2015. februárjában) (Pozsony, Nagykövetség).

7. Magyar nyelvű szöveggel is ellátott tájékoztató táblák elhelyezése az I. világháborús temetőkben Észak- Kelet-Szlovákiában, magyar nyelvű turisztikai információk a vonatkozó kiadványokban, valamint kiadvány *Első világháborús katonatemetők a Felvidéken 1.* címmel (Kassa, Főkonzulátus).
8. A gödöllői Református Líceum diákjainak részvétele a kelet-szlovákiai katonai temetők helyreállításában, kiutazásuk támogatása (Kassa, Főkonzulátus).
9. Magyar emlékmű elhelyezése Repejő-Jobbos katonatemetőjében (Kassa, Főkonzulátus) öt nyelvű felirattal.
10. Nemzetközi tudományos konferencia Kassán *Az I. világháború és Kelet-Szlovákia* címmel (Kassa, Főkonzulátus).
11. I. világháborús emléktúra Szlovéniában – 2015. február 20–22. (Ljubjana, Nagykövetség).
12. Német nyelvű tanulmánykötet megjelentetése az I. világháború történetéről magyar szemszögből (Bécs, Nagykövetség) a könyvsorozat a Bécsi Magyar Történeti Intézet által 2009-ben elindított „*Publikationen der Ungarischen Geschichtsforschung in Wien*” című 14. kötete.
13. *Csata a Kárpátokban*. Az 1914–1915. évi kárpáti orosz offenzíva orosz levéltári források tükrében c. orosz nyelvű tudományos kötet összeállítása és kiadása (Moszkva, Nagykövetség). Két szakmai szimpózium: *Az Orosz Birodalom és az Osztrák-Magyar Monarchia az I. világháború idején* címmel tudományos konferencia, valamint az *1914 – A háború első éve és a nemzetközi kapcsolatok* c. orosz–magyar–szerb–bolgár kerekasztal-beszélgetés került megrendezésre.
14. *Az orosz csapatok magyarországi betörésének hatásai és következményei a polgári lakosságra az orosz hadsereg kárpáti offenzívája idején 1914–1915 c.* tanulmány megírása (Moszkva, Nagykövetség).
15. *Értelmetlen mézárulás – Katolikusok és a Szentszék az I. világháborúban*. Tudományos konferencia a Vatikánban és a Római Magyar Akadémián (Vatikán, Szentszék melletti Nagykövetség).
16. Pódiumbeszélgetés történészek, újságírók, véleményformálók részvételével – *Hogyan robbant szét az I. világháború kitörésével a közép- és délkelet-európai multikulturális tér?* címmel (Berlin, Nagykövetség).
17. A pulai múzeum (Isztriai Történeti és Tengerészeti Múzeummal közös szervezésben a Szent István csatahajóról kiállítás, valamint a Horvátországi Magyar Tudományos és Művészeti Társaság által megjelentetett hajóépítészeti és tengerészeti témájú, a Szent István csatahajóval is foglalkozó magyar nyelvű könyv bemutatója (Zágráb, Nagykövetség).
18. Részvétel a doberdói fennsík magyar emlékhelyeinek helyreállításában és ápolásában (Róma, Nagykövetség).

19. Történész kerekasztal-beszélgetés az I. világháborúról (Szkopje, Nagykövetség). Osztrák nagykövetséggel közösen szervezett program, előadást tartott **Csősz László** osztrák történész, részt vett még **Marjan Dimitrijevszki** egyetemi tanár és a macedón kormány romaügyi minisztere.

1.3. AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚS CENTENÁRIUMI BIZOTTSÁG ÜLÉSEI

- **2015. MÁRCIUS 12.**

Balog Zoltán miniszter vezetésével első alkalommal ült össze az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság 2015-ben. Az ülésén **Dr. Schmidt Mária** összefoglalta az elmúlt másfél év pályázati eredményeit, valamint ismertette azokat a tudományos rendezvényekről, amelyeket intézetünk szerveztek az elmúlt időszakban. **Dr. Schmidt Mária** kifejtette az idei évre vonatkozó terveinket, így a pályáztatás és a tudományos ülések megszervezésének folytatását, dokumentumfilm elkészítését, továbbá a Várkert Bazárban nyíló kiállítás további munkáinak elvégzését is. Az Emlékbizottság elkötelezte magát a megkezdett munka folytatása mellett, az adminisztrációs részletek tisztázásához pedig **Balog Zoltán** a jelenlévők egyetértésével adminisztrációs ütemtervet vázolt fel a tárcaközi egyeztetésekhez.

- **2015. MÁJUS 21.**

Az ülés elnöke, **Balog Zoltán** mellett részt vett az eseményen **dr. Rétvári Bence**, az EMMI parlamenti államtitkára, **L. Simon László**, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára, **Dr. Schmidt Mária**, a XX. Század Intézet főigazgatója, **Szőcs Géza** kormánybiztos, **Kun Szabó István**, a Honvédelmi Minisztérium társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára, **Íjgyártó István**, a Külgazdasági és Külügyminisztérium kulturális és tudománydiplomáciáért felelős államtitkára, **Dr. Kovács Vilmos**, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnoka, valamint **Dr. Töll László**, a Honvédelmi Minisztérium Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztály főosztályvezetője.

Balog Zoltán hangsúlyozta, rendkívül fontos, hogy a centenárium alkalmával országszerte méltó megemlékezéseket tartsanak az első világháborúról, és minél több olyan kezdeményezés, program kapjon pályázati lehetőséget, amely felhívja a figyelmet a tiszteletadás fontosságára.

A résztvevők áttekintették az eddig elindított programok megvalósításának részleteit, valamint egyeztettek a következő időszak lehetséges projektjeiről és pályázatairól. Megállapították, hogy különösen fontos felhívni a figyelmet a magyarok első világháborúban elszenvedett rendkívüli veszteségeire. A tagok megegyeztek a tárcák közötti együttműködés további formáiról is.

- **2015. NOVEMBER 19.**

Balog Zoltán miniszter úr, az Emlékbizottság elnöke mellett az eseményen részt vett többek között **dr. Rétvári Bence**, **Dr. Schmidt Mária** főigazgató, **Kun Szabó István** helyettes államtitkár, valamint a Külgazdasági és Külügyi Minisztérium államtitkára, **Íjgyártó István**. Balog elnök úr tájékoztatta az Emlékbizottság tagjait a Kormány első világháború hősei központi emlékművének ötletpályázati dokumentációjával kapcsolatos támogató döntéséről, továbbá arról, hogy **Fürjes Balázs** kormánybiztossal történt egyeztetésnek megfelelően az ötletpályázat december 1-i határidővel kiírásra kerül. **Dr. Schmidt Mária** főigazgató felhatalmazást kért arra, hogy az Emlékbizottság nevében eljárjon az ötletpályázattal kapcsolatos intézkedések (ötletpályázat lebonyolítójával való szerződéskötés) megtétele érdekében. Az Emlékbizottság a felhatalmazást megadta. Kun Szabó helyettes államtitkár úr ismertette a Honvédelmi Minisztérium és a Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HM-HIM) által feldolgozás alatt álló első világháborús veszteségi lista készültségét, továbbá tájékoztatást adott arról, hogy a veszteségi lista teljes 2018-ra való befejezése érdekében a HM-HIM a Magyar Nemzeti Levéltárral konzorciumi szerződést kötött, melynek köszönhetően a feldolgozás gyorsulni fog. **Dr. Schmidt Mária** tájékoztatást adott a 2015. évi centenáriumi emlékévről, az eddig elért eredményekről, valamint a következő évekre vonatkozó tervekről, (pályáztatás folytatása, konferenciák, megemlékezések szervezése) továbbá javaslatot tett a jövőbeni az erősebb kommunikációs megjelenésre az iskolás korosztály hatékonyabb megszólítására (oktatási program, dokumentumfilmek, mobil applikációk készítése), valamint felhívta a figyelmet az emlékév anyagi, finanszírozási nehézségeire. Ezzel kapcsolatban miniszter úr felé kérésként megfogalmazásra került az 2015. évi forrás 500,0 millió forinttal való kiegészítése. Az Emlékbizottság egyhangúlag elfogadta a XX. Század Intézet beszámolóját.

1.4. TOVÁBBI PROGRAMTERVEK

Az Első Világháborús Centenáriumi Emlékbizottság és a XX. Század Intézet programirodája a következő időszakban is elkötelezetten kívánja a megkezdett munkát folytatni az alábbiak szerint:

- Nagy hangsúlyt fektetünk a programiroda oktatási és képzési programelemeinek folytatására (pedagógusképzés, diákvetélkedők stb.), melyek országos hatókörrel képesek megszólítani a magyar közoktatás szereplőit;
- Hozzálátunk a központi kiállítás második részének kidolgozásához, amely Ferenc József császár és király halálának századik évfordulóján nyílik majd meg. A tárlattal a Centenáriumi Emlékbizottság a terveknek megfelelően folytatja a 2015 nyarán megnyílt kiállítás témahorizontjának kibontását, és bemutatja az összecsapásban résztvevő fontosabb államok vezetőit. A német császár, az orosz cár, a brit uralkodó, a francia államfő, a szultán és az amerikai elnök mellett kiemelt figyelmet fordít a kiállítás az Osztrák-Magyar Monarchia vezető elitjére. A kiállítás célja, hogy az első szakasszal összhangban bemutassa a „régí Európa” alkonyát, pontosabban azt a folyamatot, melynek eredményeképpen kontinenst háborúba vezető eliten „túllép az idő” és megszületik a modern tömegpolitizálás világa;
- A pályáztatási feladatokat is folytatjuk;

- Céljaink között szerepel első világháborús honlap további fejlesztése is;
- Figyelve a legújabb trendekre, a honlap ismeretterjesztő moduljaival összhangban további mobil applikációs felületen is meg kívánunk jelenni;
- További konferenciákat, kerekasztal-beszélgetéseket, nemzetközi szimpóziumokat szervezünk;
- Több dokumentumfilm elkészítését és kötet megjelenését vállaljuk

Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság a honvédelmi miniszterrel, valamint az egyes kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztossal együttműködve intézkedik a kormány határozatában foglaltak végrehajtásának koordinálása iránt, miszerint Magyarország Kormánya az első világháború centenáriumi alkalmából az első és második világháborúban meghalt áldozatok emlékére központi emlékművet állít fel.

2.) „SORSOK HÁZA – EURÓPAI OKTATÁSI KÖZPONT” ELNEVEZÉSŰ EMLÉKHELY LÉTREHOZÁSA

Magyarország Kormánya 2013 nyarán bízta meg Közalapítványunkat egy a vészkorszak hetvenedik évfordulójára emlékező új kiállítóhely és oktatási központ létrehozásával. A Holokauszt Emlékév keretében megvalósuló projekt célja, hogy a néhai Józsefvárosi pályaudvar helyén a felnövekvő nemzedékeket érzékenyíteni képes új intézmény létesüljön. A megbízás teljesítése érdekében még 2013 szeptemberében Nemzetközi Tanácsadó Testületet és előkészítő szakmai munkacsoportokat hoztunk létre, továbbá megalkottuk az új létesítmény azóta széles körben ismertté vált elnevezését (*Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ*). A Yad Vashem és a Mazsihisz tagjai 2014 márciusában elhagyták a testületet.

A kiállítás és oktatási központ tartalmi előkészítésére a Kormány 2014 áprilisáig biztosított forrást, az átadás időpontját pedig 2014. április 16-ban jelölte meg. Tekintettel a projekt építészeti előkészítésének elhúzódó időigényére, valamint a 2014 januárjáról a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részéről tapasztalható támadásokra a Kormány módosította az átadás határidejét. **Mindezek ellenére megállapítható, hogy 2014 augusztusa óta a kiállítás, az oktatási- és képzési program kidolgozásával illetve fizikai implementációjával kapcsolatos közalapítványi tevékenység leállt, mivel a Kormány nem biztosítja ezekre a szükséges szerződéses háttérrel és forrást.**

A projekthez kapcsolódó 2015. évi események:

- a) SORSOK HÁZA – EURÓPAI OKTATÁSI KÖZPONT HELYSZÍNBEJÁRÁSSAL EGYBEKÖTÖTT PREZENTÁCIÓ (2015. ÁPRILIS 29.)**

2015. április 29-én került sor arra a helyszínbemjárással egybekötött prezentációra, melynek keretében **Schmidt Mária** a Terror Háza Múzeum főigazgatója bemutatta a Józsefvárosi Pályaudvar helyén létesülő emlékhely, a *Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ* részletes koncepcióját. Schmidt Mária a bemutatón elmondta: a múzeum koncepciójának elkészítésekor nagy hangsúlyt fektettek a személyes történetek bemutatására, melyeken keresztül a fiatalok megismerhetik a holokauszt áldozatainak tragédiáját. A prezentáción részt vett **Fürjes Balázs** kiemelt budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos, a Józsefvárosi Önkormányzat képviselő-testületének tagjai, köztük **Kocsis Máté**, Józsefváros polgármestere, továbbá a Magyar Művészeti Akadémia vezetői, köztük **Fekete György** elnök.

- b) SORSOK HÁZA – EURÓPAI OKTATÁSI KÖZPONT – PREZENTÁCIÓ, ELŐADÁS (BALASSAGYARMAT) (2015. MÁJUS 20.)**

Balassagyarmat Önkormányzatának meghívására mintegy 200 középiskolai diák gyűlt össze a város művelődési központjában, ahol **Schmidt Mária** részletesen ismertette a Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ állandó kiállításának forgatókönyvét. A bemutató célja az volt, hogy az alkotók képet kaphassanak majdani emlékhely célközönségének reakcióiról. A közel két órás bemutatót követően a diákok közül többen kiemelték, soha ilyen megérintő módon nem hallottak még a vész-korszak tragédiájáról, mintegy 10 diák pedig video-interjú keretében összegezte benyomásait.

3.) A RENDSZERVÁLTOZTATÁS 25. ÉVFORDULÓJÁRA EMLÉKEZŐ „KÖZÖS SIKER” ELNEVEZÉSŰ PROGRAMSOROZAT

A rendszerváltoztatás 25. évfordulója alkalmából a Kormány a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt bízta meg az **Áder János**, Magyarország köztársasági elnökének fővédnökségével zajló programsorozatot kidolgozásával és megvalósításával. A Közalapítvány az emlékévké programjainak tervezésekor elsősorban azokra a fiatalokra összpontosított, akik nem éltek át az akkori eseményeket. A Közalapítvány célja a rendszerváltoztatásnak „közös sikerként” történő pozicionálása, továbbá a rendszerváltoztatás történetének megismertetése elsősorban a személyes emlékekkel nem rendelkező fiatal generációk számára. A Közalapítvány munkatársai a következő személyekkel készítettek interjúkat a 2015. június 15-én megnyílt, első szabad választásokról szóló időszak kiállításához: **Andrásfalvy Bertalan, Balsai István, Fürjes Balázs, Jeszenszky Géza, Kapronczay Károly, Kósa Lajos, Lezsák Sándor, Mile Lajos, Rockenbauer Zoltán, Surján László, Szent-Iványi István, Zétényi Zsolt és Szili Katalin.**

A „Közös siker” programsorozat rendezvényei, projektjei:

- **PETŐFI EMLÉKLAP A HELYTÁLLÁSÉRT (2015. FEBRUÁR 2.)**

A XXI. Század Intézet és a Terror Háza Múzeum *Petőfi Emléklap a helytállásért* elnevezésű elismerést adományozott a Páneurópai Piknik szervezőinek, valamint az 1989-ben hazánkba menekülő keletnémet állampolgárok segítőinek. Közalapítványunk az emléklapot azon hazai és nemzetközi teljesítmények elismerésére alapította, melyek középpontjában a szabadságért meghozott áldozatok és erőfeszítések állnak. Az elismerés átadásának előzménye az évente odaítélt Petőfi-díj, amelyet 2014-ben **Filep Mária**, a Páneurópai Piknik ötletgazdája és egyik főszervezője, illetve **Kozma Imre** atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vezetője vehetett át. Az emléklappal most több mint hetven személy munkásságát, helytállását, bátorságát ismertük el, akik a kommunista diktatúra ideológiai szorítása ellenére is emberséget, példát mutattak. A rendezvényen **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója mondott köszöntőt és adta át az emléklapokat. Beszédet mondott **Balog Zoltán**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának tárcavezetője, aki lelkesként maga is tevékenyen részt vállalt a huszonöt évvel ezelőtt történetekben. Felszólaltak a tavalyi Petőfi díjazottak is: **Filep Mária**, a Páneurópai Piknik egyik főszervezője és **Kozma Imre**, az NDK-ból hazánkba térő németek segítője, befogadója, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke. A díjátadó ünnepség zenei programját **Banda Ádám** hegedűművész szolgáltatta, a rendezvényt nagyszabású fogadás követte.

- **WE MADE IT HAPPEN – SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ (2015. FEBRUÁR 25.) ÉS DÍJÁTADÓ ÜNNEPSÉG (2015. ÁPRILIS 24.)**

A Terror Háza Múzeum a 2014-es Közös Siker projekt keretében létrehozott *We Made It Happen* című – 40 ezres (!) követést elérő – Magyarországon kívüli fiatalokat célzó, angol nyelvű közösségi blogon a projekt zárásaként videó pályázatot hirdetett. A beérkezett több tucatnyi videóból hat hazai, a többi pedig külföldi pályamunka volt. A Közalapítvány 2015. február 25-én sajtótájékoztatón mutatta be a nyertes pályamunkákat. Az első helyezett az albán származású **Edizano Gjini**, *The Bunker* című munkája lett a második az Egyesült Államokban élő magyar származású **Bertalan Gitti**, a harmadik díjazott pedig a szintén albán nemzetiségű **Faton Islami** munkája volt. Az április 24-i díjátadón a nyertes **Edizano Gjini** személyesen vett részt, a Közalapítvány jóvoltából hosszú hétvégét töltött a fővárosban és ingyenesen látogatta meg a Terror Háza Múzeumot. A rendezvény résztvevőit **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója köszöntötte és beszédet mondott az Albán Köztársaság magyarországi nagykövete, **Mira Hoxha**.

- **AZ EGYESÍTÉS KANCELLÁRJA – NÉMETORSZÁG ÉS EURÓPA CÍMŰ NEMZETKÖZI KONFERENCIA (2015. JÚNIUS 2.)**

2015. áprilisában ünnepelte 85. születésnapját Helmut Kohl kancellár, aki nemcsak a német egység megteremtőjeként alkotott maradandót, hanem a kontinens kulturális sűrűségét adó nemzeti identitásokkal harmóniában tett igen sokat a közös európai önazonosságtudatunk erősítésében. Az ünnepi alkalomból Közalapítványunk Budapesten nemzetközi konferenciát szervezett a Konrad-Adenauer-Stiftunggal együtt, amelyen méltattuk ezt a rendkívüli pályát és nem mellesleg kifejeztük hálánkat azért a teljesítményért, ami nevéhez kötődik. A konferencián **Schmidt Mária** Főigazgató asszony és **Frank Spengler**, a KAS budapesti irodavezetője mondott köszöntőt. **Orbán Viktor** miniszterelnök bevezető előadását követően felszólalt **Bernhard Vogel** volt német tartományi miniszterelnök, **Wolfgang Schässel** volt osztrák kancellár, **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere, **Martonyi János** volt külügyminiszter, valamint **Horváth István** nyugalmazott bonni nagykövet. A tanácskozás tudományos programjának keretében előadást tartott **Andreas Rödder** német történész professzor, valamint **Bacsoni Dorottya** és **Baranyi Tamás**, a Terror Háza Múzeum történészei.

- **„ELŐSZÖR SZABADON” CÍMŰ IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ ÜNNEPSÉGE (2015. JÚNIUS 15.)**

Június 15-én *Először szabadon* címmel nyílt új időszaki kiállításunk a Terror Háza Múzeumban, amely a rendszerváltoztatást követő első szabad választások témáját dolgozza fel. A negyedszázaddal ezelőtti első szabad választás hangulatát, kulturális referenciáit és miliójét idéztük meg időszaki kiállítás keretében. Az *Először Szabadon* című tárlat interjúkkal, korabeli kampányanyagokkal és a korszakot megidéző installációs elemekkel mutatja be az 1990. évi parlamenti választásokhoz vezető utat és magát a voksolás folyamatát, jelentőségét. Az időszaki kiállítás a politikai és közéleti folyamatokat az ellenzéki mozgalmak 1980-as évekbeli megerősödésétől az első sza-

badon választott kormány megalakulásáig mutatja be. A kiállítást számos korabeli fotó, kampányplakát és zászló színesíti, a látogatók pedig egy mára időgépnek is beillő zenegép segítségével a korabeli magyar pop és rock klasszikusává vált slágereibe is belehallgathatnak. A tárlat megnyitóján **Schmidt Mária** főigazgató és **Szájer József**, az Európai Néppárt alelnöke mondott köszöntőt. A megnyitó ünnepségen részt vett **Boross Péter** korábbi miniszterelnök és **dr. Antall Józsefné** is, aki személyes tárgyaival is hozzájárult a kiállítás létrejöttéhez. A kiállítás 2015 végéig látogatható.

- **A „SZABADSÁG HÁZA” ELNEVEZÉSŰ BÉKÉSSÁMSONI EMLÉKHELY LÉTREHOZÁSA, ÁTADÓ ÜNNEPSÉGE (2015. OKTÓBER 22.)**

2014 decemberében Békéssámszon polgármestere, **Zámbori Tamás** levelében kéréssel fordult **Schmidt Mária** főigazgatóhoz, hogy segítségét kérje egy emlékhely létrehozásában és **Annus István** mellszobrának felállításában, hogy a település lakossága és az odalátogatók méltóképpen emlékezessenek az 1950-es évek első felének legjelentősebb hazai antikommunista ellenálló szervezetére.

A megkeresését követően a „Közös Siker” elnevezésű programsorozat keretén belül Békéssámszon településen házfelújításra került sor, benne közösségi tér és kiállítás kialakításával. A munka 2015. augusztus elejétől október végéig tartott. Békéssámszon faluházának teljes körű mellett egy közösségi célokra alkalmas épület kialakítására került sor, amelyben egy 20 és egy 25 négyzetméteres kiállítótér kapott helyet.

A Rákosi-diktatúra legsötétebb éveiben húsz békéssámszoni fiatal rendszerellenes röplapozást végzett, amelyet Magyar Ellenállási Mozgalom néven működtettek 1951 és 1955 között. Ilyen hosszú ideig, ilyen szervezeten és ennyi résztvevővel egyetlen más antikommunista mozgalom sem tudott működni a korszakban. A békéssámszoniakat is csak úgy tudta látókörébe vonni, majd elfogni az államvédelem, hogy ügynököt telepített közéjük. A kiállítás első terme az '50-es évek miliójét mutatja be, a második teremben kerül sor a húsz röplapozó tevékenységének bemutatására: szociometriával, térképpel, róluk szóló interjúval (ezek között a két, máig élő ellenálló is megszólal), tárgyakkal, képekkel és röplap-műhelyük reprodukciójával. A Közalapítvány történészei a kiállítás koncepciójának kialakításához interjúkat készítettek az ellenállási mozgalom még élő szereplőivel, leszármazottaikkal.

A felújított épület és az emlékhely október 22-i átadó ünnepségén **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere és **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatója felavatta és megkoszorúzta a röplapozás központi alakjának és a falu első, demokratikusan választott polgármesterének, **Annus Istvánnak** a szobrát, amelyet a „Szabadság Házával” szemben lévő ligetben állítottak fel. Az avatási ceremónián ünnepi beszédet mondott **Arany-Tóth Ferenc**, egykori ellenálló, **ifjabb Annus István** és **Zámbori Tamás** polgármester. Az ünnepségen közreműködött a Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola. A megnyitót ünnepi fogadás követte.

Balog Zoltán miniszter úr a békéssámsoni rendezvényen hirdette meg a „**Büszkeségpontok**” elnevezésű országos programot, melynek célja, hogy a települések kutassák fel és mutassák be az évtizedeken át elhallgatott antikommunista hőseiket.

- **KONRAD ADENAUER ÚT ÉS SZOBOR AVATÁSI ÜNNEPSÉG (2015. NOVEMBER 4.)**

Miután a Fővárosi Közgyűlés döntése nyomán a Városligeti körút egyik szakasza immáron hatályosan is a **Konrad Adenauer** út nevet viseli, Közalapítványunk együttműködésben a Polgári Magyarországért Alapítvánnyal elkészítette a városligeti **Konrad Adenauer** út mellett elhelyezett első magyarországi **Konrad Adenauer**-szobrot. A névadást követő szoborállítás újabb lehetőséget adott, hogy a „német–magyar barátság éve” keretében leróhassuk hálánkat XX. századi európai történelmünk meghatározó német államférfija előtt. A november 4-én rendezett avató ünnepségen köszöntőt mondott **Dr. Schmidt Mária** főigazgató és **Frank Spengler**, a Konrad-Adenauer-Stiftung magyarországi képviselővezetője. Ünnepi beszédet mondott **Dr. Hans-Gert Pöttering**, a Konrad-Adenauer-Stiftung elnöke, az Európai Parlament volt elnöke és **Rogán Antal**, általános politikai koordinációért felelős miniszter.

- **A POLGÁRI ÁTALAKULÁSÉRT – SZABAD GYÖRGY EMLÉKKONFERENCIA (2015. DECEMBER 4.)**

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara egész napos emlékkonferenciát szervezett Szabad György volt házelnök úr tiszteletére. **Szabad György** 1954-től 1994-ig tanított az ELTE Bölcsészettudományi Karán s nyugdíjazása után is az intézmény professor emeritusa volt. 1990-től 1994-ig a rendszerváltozás utáni Országgyűlés elnökeként tevékenykedett. Az egész napos konferencián a résztvevő előadók értékelték Szabad politikai aktivitását valamint tudományos, oktatói, szakmai hatását. A tanácskozást **Kövér László**, az Országgyűlés elnöke nyitotta meg, köszöntőt mondott **Schmidt Mária**, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány főigazgatója és **Mezey Barna**, az ELTE rektora. A rendezvényen előadott: **Borsi-Kálmán Béla** történész, **Csorba László** történész, **E. Csorba Csilla** történész, művészet-történész, **Erdmann Gyula** levéltáros, történész, **Erdődy Gábor** történész, **Frank Tibor** történész, **Gergely András** történész, **Gerő András** történész, **Jánokiné Újváry Zsuzsanna** történész, **Jeszenszky Géza** történész, volt külügyminiszter, **Kónya Imre** jogász, volt belügyminiszter, **Kovács István** történész, polonista, **Miskolczi Ambrus** történész, **Pajkossy Gábor** történész, **Pálmány Béla** történész, levéltáros, **Ress Imre** történész, **Sárdi Péter** közgazdász, **Soltész István** jogász, az Országgyűlés volt főtitkára.

4.) ISMERETTERJESZTÉS ÉS KAMPÁNYA MAGYAR CIGÁNYSÁGRÓL – AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA MEGBÍZÁSÁBÓL

Az identitás, a felzárkóztatás és az erre vonatkozó tudástartalmak disszeminációjának előmozdítása érdekében rendezvényszervezéssel, kampánnyal és ismeretterjesztő kiadvány létrehozásával bízta meg Közalapítványunkat az Emberi Erőforrások Minisztériuma. A megbízás keretében az alábbi programelemek valósultak meg:

- **EGYÜTT VAGY KÜLÖN: A FELZÁRKÓZÁS LEHETŐSÉGEI ÉS ESÉLYTEREMTÉS A KÖZNEVELÉSBN – KONFERENCIA (2015. JANUÁR 27.)**

Az Alapjogokért Központ a Közalapítvány támogatásával az Emberi Erőforrások minisztériumával kötött disszeminációra vonatkozó támogatási szerződés értelmében konferenciát szervezett a hátrányos helyzetű gyermekek integrált oktatásának és felzárkóztatásának elősegítésére. A megnyitóbeszédet **Czibere Károly** az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára tartotta. A konferencián kerekasztal-beszélgetéseken vitatták meg a civil szervezetek lehetőségeit és a jogalkotó eszközeit a felzárkózást segítő esélyteremtő oktatás támogatására

- **NEMZETKÖZI ROMA NAP (2015. ÁPRILIS 8.)**

Közalapítványunk a Nemzetközi Roma Nap alkalmából több civil szervezettel, a Fővárossal valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumával készített kampányt történelmünk kiemelkedő cigány személyiségeinek bemutatására. A Nagykörúton zajló program több százezer járókelőt ért el, akik plakátokon és a hangosbemondókon elhangzó összefoglalókból szerezhettek ismereteket cigány nagyjainkról. Ugyancsak az emléknapi alkalmából készítettünk kisfilmeket, társadalmi célú reklámokat, melyeket több tévé csatorna is felvett műsorára. Mások mellett így emlékeztünk **Puczi Bélára**, a marosvásárhelyi fekete március egyik kulcsszereplőjére, **Farkas János** olimpiai aranyérmes focistára, **Szabó Ilonára**, az '56-os forradalmárra, **Péli Tamás** festőművészre és **Cziffra György**, világhírű zongoraművészre. Az április 8-án újtára indított program a hagyományteremtés igényével indult.

- **„SZÍNEZD ÁT” – KAMPÁNY (2015. ÁPRILISTÓL – 2016. MÁJUSIG)**

A *Színezd át* rendezvénysorozat arra tesz kísérletet, hogy együttélésünkben ne a konfliktusok legyenek a meghatározók, hanem úgy lássuk és láttassuk egymást, hogy mindennapi életünket is hassa át ez az együtt és egymásért gondolkodás.

Az eseménysorozat 2015. április–májustól kezdődően év végéig bejárja az országot, tizenegy nagyvárosba látogat el. Egész napos gyermek-, illetve családi program keretében hívja fel a figyelmet egymás elfogadásának fontosságára a gyermekbarátságok tisztaságán, előítélet-mentességén

keresztül. Színezzük át mi először a gondolatainkat, majd a színek gazdagságát próbáljuk meg kivetíteni a környezetünkben élőkre!- szól a kampány jelmondata. A Közalapítvány célja, hogy megmutassák mindenkinek: több az azonosság bennünk, mint a különbözőség. A kampány során „hősöket”, példaképeket állítanak ismert és szeretett személyiségek bevonásával, akik mindannyiunk büszkeségei, s eredményeik révén példát mutathatnak a kitörés számos lehetőségére.

- **„HA SZALADOK, AGYONLŐNEK, HA MEGÁLLOK, AGYONVERNEK – AZ EURÓPAI ROMA HOLOKAUSZT” – OKTATÁSI SEGÉDANYAG**

A Közalapítvány az Emberi Erőforrások Minisztériumával kötött támogatási szerződés értelmében oktatási és ismeretterjesztő potenciállal rendelkező kötet előkészítését, valamint kivitelezését vállalta, melynek tematikus fókuszpontjában a Roma Holokauszt története áll. A hiánypótló munka előkészítési fázisában tudományos kutatás keretében tártuk fel a témával kapcsolatos forrásokat és dokumentumokat, majd a rendelkezésre álló ismeretek klasszikus kronologikus tartalomszerkesztése mellett tematikus csomópontokkal (pl. propaganda, ellenőrzés, hazatérés) is bemutattuk a magyarországi cigányság történetének tragikus fejezetét. A *„Ha szaladok, agyonlőnek, ha megállok, agyonvernek – az európai Roma Holokauszt”* című kiadvány az első a témában iskolásoknak (11–12 évfolyamosoknak) készített tananyag. A gazdag illusztráltság (40-60%-os kép-szöveg arány) révén a könyv illeszkedik a képeknek ebben a korosztályban az ismeretszerzésben betöltött egyre nagyobb szerepéhez.

5.) A KOMMUNIZMUSKUTATÓ INTÉZET TEVÉKENYSÉGE

- **MAGYAR KOMMUNISTA VEZETŐK – DIGITÁLIS ADATTÁR**

A Közalapítvány által 2011 óta működtetett **Kommunizmuskutató Intézet** megkezdte az állampárti diktatúra többi irányító szervezetére, azok képviselőire vonatkozó adatok összegyűjtését és publikálását. Első lépésként a Kommunizmuskutató Intézet a Totalitárius Diktatúrák Áldozatainak Európai Emléknapja alkalmából változatlan formában tette közzé a *Segédkönyv a politikai bizottság tanulmányozásához* című 1989-es kiadványt, amely a rendszerváltoztatás idején elérhető forrásokra alapozta ismeretanyagát. A Kommunizmuskutató Intézet feladata, hogy jelenünk kutatási eredményeire építve, az 1989 óta elérhető további dokumentumok felhasználásával adjon képet a kommunista hatalom birtokosainak személyéről, életpályájáról. Ennek érdekében havi rendszerességgel, ábécés-sorrendben készíti el és teszi közzé a rendszer működtetőinek aktualizált életrajzát. 2015-ben 37 aktualizált biográfia készült el, ezek vezetői jóváhagyás után kerülnek fel az intézet honlapjára.

- **NEVET AZ ÁLDOZATOKNAK! – EURÓPAI NYILVÁNTARTÁS A KOMMUNIZMUS ÁLDOZATAIRÓL**

2014. június 16.-án **Schmidt Mária** a Terror Háza Múzeumban tartott, nagy médiaérdeklődéssel kísért sajtótájékoztatón jelentette be a kommunizmus áldozatainak számbavételét célzó magyar-német együttműködést. Az egykori Stasi-börtön helyén működő emlékhely, a Gedenkstätte Berlin-Hohenschönhausen és a Közalapítvány által kötött, *Nevet az áldozatoknak!* elnevezésű kezdeményezés kezdeteként elkészítettük a közép-európai államok erőfeszítéseit összegző értékelést és megkezdtük a metaadatok befogadására alkalmas adattáblák kidolgozását. Német partnerünk sajnos ez idáig nem tudott – sem szövetségi, sem uniós – forrást szerezni a projekt bonyolításához, így annak közös megvalósítására egyelőre nincsen lehetőség.

6.) ÉLETÚT-INTERJÚK A RENDSZERVÁLTOZTATÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEKSEL

A Közalapítvány nagy sikerű audiovizuális projektje, az Emlékpontok tapasztalataira építve még 2012 májusában hiánypótló munka indult a Terror Háza Múzeum munkatársainak részvételével. Politikai, közéleti személyiségek és művészek vallanak kameránk előtt, arról, hogy hogyan élték meg a XX. századot. 2015-ben **Szili Katalinnal** készült életút interjú.

7.) FELHÍVÁSOK

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány és a XX. Század Intézet 2014-ben három pályázatot hívott életre a Náci megszállás, Budapest ostromának 70. évfordulója, illetve az első világháború centenáriumának alkalmából, **amelyek 2015-ben is aktuálisak:**

a) A náci megszállás politikai és faji üldözöttei

A felhívás keretében a Terror Háza Múzeum várja mindazok jelentkezését, akik hitelt érdemlő adatokkal tudják bizonyítani, hogy hozzátartozójuk, ismerősük a náci megszállás áldozatává vált, vagy kutatásaik eredményeként az áldozatokra vonatkozó adatok birtokába jutottak.

b) Budapest ostromának polgári áldozatai

A felhívás keretében a Terror Háza Múzeum várja azok jelentkezését, akiknek a hozzátartozójuk, ismerősük az ostrom alatt Budapesten életét veszítette és nyughelyük ismeretlen. A Közalapítvány. Akárcsak a náci megszállás áldozataira vonatkozó felhívás esetében a Közalapítvány a beérkező adatokat itt minden esetben tudományos vizsgálat tárgyává teszi.

c) Első Világháborús családi emlékek gyűjtése

2014-ben ünnepeljük az első világháború kitörésének századik évfordulóját, melynek alkalmából a XX. Század Intézet felhívást hirdetett. Olyan személyek jelentkezését várják, akinek a nagy háborúval kapcsolatosan bármilyen fotóanyag, képeslap, személyes történet, életút, anekdota, visszaemlékezés vagy éppen napló áll rendelkezésére. A képgyűjtemény, valamint a családtörténeti emlékek összegyűjtésének az a célja, hogy bemutassa az első világháborúnak azt az arcát, amely befolyással volt nemcsak a magyar családok mindennapi életére, de az utókorra is.

d) További adatok gyűjtése kommunista vezetőkről

A Kommunizmuskutató Intézet felhívást tett közzé, amelyben a magyarországi kommunista politikusok adatbázisának teljesebbé tételéhez kér kiegészítő javaslatokat, észrevételeket, kapcsolódó fényképeket.

8.) EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS A NÉMET LICHTBURG ALAPÍTVÁNNYAL

A Közalapítvány 2015 őszén együttműködési megállapodást írt alá a berlini székhelyű Lichtburg Stiftunggal. Az alapítvány igazgatója Dr. Michael Wolffsohn professzor Közalapítványunk nemzetközi testületének tagja. A Lichtburg Alapítvány és a Közalapítvány közös tudományos ülések,

szakmai tanácskozások szervezéséről, továbbá egymás kutatóprogramjának kölcsönös támogatásáról egyezett meg – tudáscsere programokon keresztül. Az együttműködés keretében a Lichtburg Stiftung népszerűsíti a magyar művészeti és kulturális értékeket Németországban. Az együttműködés további témái: a magyar és német kultúra sajátosságai, a közös pontok és európai hagyományok; tapasztalatok a vallási és etnikai kihívásokról Németországban és Magyarországon, továbbá számos egyéb olyan társadalomtudományi téma, amelyek megfelelnek a Közalapítvány alapító okiratában foglalt céloknak.

IV.

A KÖZALAPÍTVÁNY 2015. ÉVI KIADVÁNYAI

1.) FRANCESCO SISCI: MERRE TART KÍNA? – A NAGY ÁTVÁLTOZÁS

A Közalapítvány a báró Eötvös Józsefről elnevezett előadássorozatának első állomásaként a híres olasz sinológus professzort, **Francesco Siscit** kérte fel előadás megtartására. Az előadás alapja a 2014 őszén megjelentetett *The Brave New China – The Big Change* című kötet, amelyet a Közalapítvány az előadássorozat nyitányának alkalmából magyarul is megjelentetett. A kiadvány Kína múltját és jövőjét, gazdasági felemelkedésének összefoglalását fejt ki, kitérve a globális hatásokra is.

2.) SZABADSÁG/HARCOSOK – HIDEGHÁBORÚS ÍRÁSOK

A Közalapítvány gondozásában a 2015. június 4.-7. között tartandó 86. Ünnepi Könyvhét idején jelent meg a kötet, amelynek felépítése az 1945-ben alapított *Commentary* havilap hidegháborús tematikáján alapszik. A folyóirat eleinte az amerikai zsidó értelmiség fóruma volt, majd az anti-kommunista küzdelem és a neokonzervatív eszmék legfontosabb orgánumává nőtte ki magát. A kiadvány **Joshua Muravchik**, a *Commentary* állandó szerzőjének válogatásában több fontos, a hidegháború szerkezetével, történetével és stratégiáival, valamint szellemi küzdelmeivel kapcsolatos szöveget először tesz elérhetővé a magyar olvasóközönség számára. A kötetet **Békés Márton** történész, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója szerkesztette.

3.) ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 / A NEW WORLD WAS BORN – EUROPE'S FRATERNAL WAR 1914-1918

A Centenárium Emlékbizottság által rendezett *Európa Nagy Háborúja és az új világháború születése* című, 2013. november 11–12-én tartott nemzetközi konferencia teljes anyaga a Közalapítvány gondozásában jelent meg. Ennek második, változatlan kiadására 2015-ben került sor. A kiadvány az elhangzott előadások szerkesztett szövegét közli, mintegy 335 oldalas terjedelemben. A kötet, amely az *Európai testvérháború 1914–1918* címet viseli, az *Új világ született* című, a Várkert Bazárban berendezett első világháborús kiállítás tudományos háttéranyagának is tekinthető. A könyv köszöntő szavait **Navracsics Tibor**, zárszavát **Rétvári Bence** jegyzi. A kötet 21 tanulmány közül, élükön **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgatójának írásával. A kötetet **Schmidt Mária** és **Markó György** szerkesztette. A kötet magyar és angol nyelven is elérhető.

4.) ÚJ VILÁG SZÜLETETT – EURÓPAI TESTVÉRHÁBORÚ 1914-1918 / A NEW WORLD WAS BORN – EUROPE'S FRATERNAL WAR 1914-1918 (KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS)

A Várbazárban berendezett kiállítás narratív összefoglalójának tekinthető és egyben a kiállítás tárgyának történeti háttere iránt bővebben érdeklődők számára bőséges többletinformációt is szolgáltató kiadvány az *Új világ született – Európai testvérháború 1914–1918* című füzet. A kiállítás főbb mondanivalóját bővebben kifejtő, és üzenetét elmélyítő anyag képekkel, térképekkel, adatsorokkal, forgalomgyűjteménnyel és életrajzokkal segíti a témában való további tájékozódást. A szöveg magyar és angol nyelven is elérhető. Írta és szerkesztette **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum főigazgató asszonya és **Tallai Gábor** programigazgató.

5.) ELEKTRONIKUS KIADVÁNYOK MEGJELENÉSE

Az idei Ünnepi Könyvhétre időzítve a Közalapítvány megjelent az elektronikus könyvpiacra. Először a két fent említett, aktuális kiadvány **E-book** változata lett elérhető az olvasóközönség számára. A különböző terjesztési lehetőségek és platformok kijelölésekor fontos szempont volt, hogy a magyarországi felületeken felül külföldön is könnyen elérhetőek legyenek a kiadványok és ez által minél többen megismerjék a Közalapítvány tevékenységét. Az Ünnepi Könyvhét után ennek érdekében az idegen nyelvű kiadványok elektronikus terjesztése került előtérbe, **Schmidt Mária: Nyugaton a helyzet változóban** című könyve és **Gerő András: Nemzeti történelemkönyve** jelent meg angol nyelven.

a) SCHMIDT MÁRIA: ALL IS MOVING ON THE WESTERN FRONT

A Közalapítvány idén angol nyelven is megjelentette a 2013-as nagy sikerű esszékötet bővített változatát *All is Moving on the Western Front* címmel, amely tartalmaz friss, az eredeti magyar nyelvű változatban még nem szereplő publikációkat is. **Schmidt Mária** angol nyelvű kötete először e-book formában került forgalomba, hogy a nemzetközi közönség is könnyen elérhesse, majd később kiadásra került papír alapon is.

b) GERŐ ANDRÁS: A HUNGARIAN NATIONAL HISTORY BOOK

A Habsburg Történeti Intézet, illetve a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány gondozásában megjelent idén angol nyelven is **Gerő András**, a Habsburg Történeti Intézet igazgatójának 2013-as tanulmánykötete, az *A Hungarian National History Book (Nemzeti történelemkönyv)*. A nemzeti történelemkép egyes dimenzióit elemző, hat tanulmányt tartalmazó könyv először elektronikusan, majd papír alapon is elérhetővé vált az olvasók számára.

6.) BÉKÉSSÁMSON HŐSEI: MAGYAR ELLENÁLLÁSI MOZGALOM 1951–1955 – KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS

A *Békéssámson Hősei – Magyar Ellenállási Mozgalom 1951–1955* című kiadvány a békéssámsoni Szabadság Háza katalógusaként a településen működő antikommunista ellenálló szervezet tevékenységét és az abban részt vevő húsz fiatal élettörténetét mutatja be. A kiadvány Domonkos László 1990-es munkájának **Schmidt Mária** és **Tallai Gábor** által átdolgozott, bővített változata. A könyvben szereplő visszaemlékezések és életrajzok által közelebről megismerhetjük a mozgalom létrehozásának körülményeit, a csoport tevékenységét, a röplapkészítés és szórás technikáját, a börtönéveket és az azt követő gyötrelmes időszakot. A kiadvány fényképekkel gazdagon illusztrált.

7.) KAROL SAUERLAND: EGYÜTT EGYEDÜL – A SZOLIDARITÁS NAPLÓJA

2015 decemberében jelenteti meg a Közalapítvány, **Karol Sauerland** német tudós, filozófus, a Szolidaritás mozgalomának alapító tagja, korábban a lengyelországi Toruni Egyetem germanisztika professzorának naplóját. A napló, mégpedig a naplójának is egy részlete, a nyolcvanas évek elejéről, a Szolidaritás legszebb idejéről, majd pedig az ezt követő szükségállapot korszakáról alkot képet, melynek a szerző aktív részese volt. A napló egyik főhőse természetesen **Lech Wałęsa**, akiről ilyen árnyalt, a vak dicsőítéstől és az elvakult gyűlölködéstől egyaránt mentes portré ritkán kerül a magyar olvasó kezébe. Persze mindez nem csupán a Szolidaritás vezetőjére vonatkozik, hanem az összes szereplőre és az összes eseményre is. A műfajból fakadó szubjektivitás egyáltalán nem válik a mű kárára. Sőt, sokkal inkább válik a hasznára, mert megtudhatjuk, mi foglalkoztatta akkoriban a lengyel értelmiség egyik jeles képviselőjét, s rajta keresztül, a beszélgetéseinek leírásán keresztül azt is, hogy mi foglalkoztatta magát a lengyel értelmiséget. A napló nem csupán egy ragyogó ember és ragyogó elme szubjektív élményeinek, észleléseinek a gyűjteménye, de Lengyelország, ezen belül is főként persze a Szolidaritás történetének elsőrendű dokumentuma.

8.) AZ EGYESÍTÉS KANCELLÁRJA – NÉMETORSZÁG ÉS EURÓPA

A három nyelven – magyarul, németül, angolul – megjelenő kötet a 2015. június 2-án Helmut Kohl volt német kancellár tiszteletére rendezett nemzetközi konferencia felszólalóinak beszédeit összesíti. A konferencián **Schmidt Mária** Főigazgató asszony és **Frank Spengler**, a KAS budapesti irodájának vezetőjének köszöntője mellett olyan magas rangú jelenlegi és volt közjogi méltóságok szólaltak fel, mint **Orbán Viktor** miniszterelnök, **Bernhard Vogel** volt német miniszterelnök és **Wolfgang Schässel** volt osztrák kancellár. A magyar politikai közéletből jelen volt: **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere, **Martonyi János** volt külügyminiszter, valamint **Horváth István** nyugalmazott bonni nagykövet. A tanácskozás tudományos programjának keretében előadást tartott **Andreas Rödder** német történész professzor, valamint **Bacsoni Dorottya**

és **Baranyi Tamás**, a Terror Háza Múzeum történészei. A magyar kötet szerkesztője **Béládi László**, a német nyelvűé **Doba Dóra**, az angol kiadványé pedig **Betlen János**.

9.) KORRAJZ 2014 – ÍRÓK A DIKTATÚRÁKRÓL, ELLENÁLLÓK A DIKTATÚRÁK-
BAN

Markó György és **Schmidt Mária** szerkesztésében a XX. Század Intézet kiadásában készül az évkönyv, mely a Közalapítvány intézeteinek több konferencia-anyagát foglalja magában, továbbá egy külön fejezetet, amely a Közalapítvány történész-munkatársainak írásait tartalmazza:

- Albert Camus és Magyarország – 2013. október 28.
- Szolzsenyicin magyar szemmel – 2013. szeptember 25.
- Haza, szeretet – 2014. október 30.

V.

A KÖZALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA

1.) ÁLTALÁNOS SAJTÓJELENLÉT

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány a sajtójelenlét szempontjából pozitív mérleggel zárja 2015-öt.

A Közalapítvány kommunikációját 2014 novemberétől kommunikációs stáb segíti. A stáb heti rendszerességgel ülésezik, áttekinti és megvitatja a legfontosabb teendőket, illetve értékeli az előző hét munkáját. Feladata, hogy a Közalapítvány felületein (közösségi média, honlapok, **Schmidt Mária** blogja, stb.) felhívja a figyelmet a különböző intézetek rendezvényeire, programjaira, összehangolja a kommunikációt a társszervező intézményekkel, illetve megszervezze és kiszolgálja a folyamatos médiaérdeklődést. A kommunikációs divízió nagy hangsúlyt fektet a Közalapítvány programjainak angol nyelvű ismertetésére és a Wikipedián való megjelenésre.

A korábbi évekhez hasonlóan idén is több rendezvényünket segítettük társadalmi célú reklámkampányokkal (TCR). A Kommunizmus Áldozatainak Emléknapját, a Holokauszt Áldozatainak Emléknapját, a Nemzetközi Roma Napot, Eötvös-eőadásunkat, illetve a békéssámsoni Szabadság Háza megnyitóját megelőzően futottak szpotjaink az ATV, a Bartók Rádió, a Kossuth Rádió, a Petőfi Rádió, a Dankó Rádió, az Inforádió, az M1, az M2, a Duna és a Duna World, a Hír TV, valamint az Echo TV csatornáin. A kampányokat emellett a legolvasottabb közéleti portálokon (Origo, *Magyar Nemzet*, *Heti Válasz*, *Mandiner*, stb.) felületein futtatott bannerkampányok, valamint Facebook-hirdetések egészítették ki.

Júliusban megnyílt első világháborús kiállításunkat szintén médiakampánnyal vezettük be: nyáron, közéleti portálokon, valamint a közösségi médiában, ősszel pedig vidéki rádiókban és portálokon, valamint óriásplakátokon népszerűsítettük a tárlatot. Az *Új világ született* megnyitóját jelentős médiaérdeklődés kísérte, a tárlatról is számos értő kritika született a legfontosabb lapok online és nyomtatott változatában, rádiókban, televíziós műsorokban is.

Történéseink az előző évekhez hasonlóan szakértőként szerepeltek a többi között a Kossuth Rádió, az Inforádió, a Lánchíd Rádió, az ATV, a Hír TV, az Echo TV és az RTL Klub műsorában.

Rendkívüli érdeklődés övezte rendhagyó történelemóráinkat a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapján és az október 23-at megelőző időszakban is, melyekre a közösségi médiában is felhívtuk a fiatalok figyelmét. Amellett, hogy számtalan látogatót fogadhattunk, a média képviselői is beszámoltak a Múzeumok Éjszakáján, valamint október 23-i ingyenes napunkon tartott programjainkról.

Rabszolgasorsra ítélve, illetve *Először szabadon* című időszak kiállításainkról és a megnyitókról szóló tudósítások mellett számos interjú is készült (a többi között: MTI, M1, RTL Klub, Echo Tv, Hír Tv, Hatoscsatorna, Katolikus Rádió, Kossuth Rádió). A békéssámszonban megnyílt Szabadság Házáról a helyi média mellett országos lapok, portálok, tv-csatornák is beszámoltak.

A tavalyelőtt decemberben megnyitott csehimindszenti állandó kiállítás folyamatos programajánlóként szerepel a megyei lapokban.

Az első világháborúról szervezett műhelybeszélgetések, konferenciák, filmvetítések – például a *Színház a háborúban*, vagy az *Új világ születik – Az Első Világháborús Centenáriumi Emléki-zottság kiállítási koncepciójának bemutatása* című tanácskozások, illetve teltházás *Frontmozi* vetítéssorozatunk – bizonyítják, hogy nagy érdeklődés kíséri a centenáriumi időszakot.

A **Google Street View**-val való együttműködésnek köszönhetően a Terror Háza Múzeum földszinti fogadótere is bejárható a Google alkalmazásának segítségével.

Nagy büszkeség a Közalapítvány számára, hogy a múzeumra szinte minden évben egy-egy magas presztízsértékű szakkönyv, szaklap hívja fel a figyelmet. Idén a *The Huffington Post* emeli ki a Terror Háza Múzeum formavilágát, a **CNN** honlapján pedig a legfontosabb budapesti látványosságok között szerepeltünk. Ezen kívül több külföldi lap tudósított a múzeum képviselte értékekről és szellemiségről, így például az amerikai *The Nation*, vagy az **AP Hírügynökség** készített riportot, izraeli, román, német dokumentumfilmet, cseh játékfilmet is forgattak a múzeumban. A Múzeumok Éjszakája rendezvény kapcsán a **Kelet-Szlovákiai Múzeum** először kérte fel együttműködésre a Terror Háza Múzeumot.

A Magyar Turizmus Zrt.-vel továbbra is kiváló a kapcsolat. Szervezésükben több külföldi turisztikai magazin, útikönyvszerkesztő is járt a múzeumban a világ minden tájáról.

A megjelenéseket számszerűsítve a televízióban 2015. január és 2015. november között közel 200-szor, a rádióban több mint 70-szer, az írott, valamint az online sajtóban több száz alkalommal jelent meg a Közalapítvány valamilyen formában.

A Terror Háza Múzeum továbbra is kedvelt célpontja a Budapestre látogató hírességeknek, politikusoknak is. Idén többek között **Tom Hanks** amerikai színészt, **Colleen Bell** nagykövet asszonyt, **Jessica Chastain** színésznőt, **Dennis Ross** magyar származású amerikai kongresszusi képviselőt is vendégül láthattuk.

2.) SORSOK HÁZA

Mind a hazai, mind a nemzetközi sajtó kiemelt figyelemmel kíséri a Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ munkálatait. A formálódó projekt néhány elemének nyilvánosságra kerülését követően – hasonlóan a Terror Háza Múzeum megnyitásához – folyamatos és nagy intenzitású támogatások kísérik a projektet.

3.) KÖZÖS SIKER

A 2014-es Közös Siker projekt keretében létrehozott *We Made It Happen* című, Magyarországon kívüli fiatalokat célzó, angol nyelvű közösségi blogon a projekt zárásaként 2014 októberében **videóversenyt** hirdettünk. A maximum egy perces videókat a versenyzőknek a kommunizmus, a szabadság és elnyomás témakörében kellett elkészíteniük 2015. január 31-ig, bármilyen vizuális kompozíciót használva. A videókat a Youtube-ra kellett feltölteniük és a We Made It Happen 43 ezres közösségű Facebook oldalán kellett megosztaniuk. A videópályázat eredményét február 9-én értékeltük. A beérkezett több tucatnyi videóból hat volt hazai, a többi pedig külföldi pályamunka. A nyertes videókat a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapján a Terror Háza Múzeumban mutattuk be, albán győztesünk, **Edizano Gjini** pedig áprilisban egy hosszú hétvégét tölthetett Budapesten, melynek során a díjátadón személyesen is átvehette oklevelét. A második és harmadik helyezett táblagépet, illetve nagy értékű, angol nyelvű könyvcsomagot kapott.

4.) WEBOLDALAK

- a) **Az Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság**, többek között azzal bizta meg a XX. Század Intézetet, hogy készítsen el egy centenáriumi honlapot (www.elsovilaghaboru.com).

A 2013. november 11-én elindított, 2013-ban az ÉV HONLAPJA megmérettetésen oktatási kategóriában külön díjban részesült portál ismeretterjesztő és tájékoztató modullal rendelkezik. Az első világháború iránt érdeklődő közönséget megszólító ismeretterjesztő modul az első világháború eseménytörténetét, meghatározó alakjait, hőseit, a frontok és a hátszág világát bemutató tudományos-ismeretterjesztő honlap, amely a 2013–2020-ig tartó projekt teljes időtartama alatt folyamatosan bővül. A tájékoztató modul a projektszervezetet, illetve a programsorozat elemeit ismerteti meg a nyilvánossággal, valamint ide kerültek fel a pályázati felhívások, amelyek lehetővé teszik a civil és önkormányzati szervezetek számára is, hogy bekapcsolódhassanak a megemlékezésekbe.

2013 júliusától kezdődött meg annak a projektszervezetnek a felépítése és működtetése, amely a célzott szervező- és kutatómunkán kívül korabeli fotók, visszaemlékezések és naplók gyűjtését végzi. A XX. Század Intézet felhívására beérkező magángyűjteményeket, anyagokat a kijelölt munkatársak elektronikus és papíralapú nyilvántartásba veszik, rendszerezik, és közreadják a centenáriumi honlap személyes archívumában: <http://www.elsovilaghaboru.com/tortenete/archives>.

b) A Közalapítvány honlapjai

A Közalapítvány honlapjai 2015-ben a Kommunizmuskutató Intézet megjelenését alapul véve megújultak. A több mint egy évtizedes, mára elavult megjelenésű oldalakat új felületek váltották fel, amelyek megfelelnek az új eszközöknek és elvárásoknak. Az új, egyszerűbb és átláthatóbb honlapokon az egyes intézetek, illetve a Közalapítvány tevékenységéről angolul is értesülhetnek az érdeklődők. A XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, a Terror Háza Múzeum, valamint a Közalapítvány honlapja folyamatosan tájékoztatnak az új rendezvényekről, konferenciákról, filmvetítésekről, illetve dokumentációs és archívumszerepet is ellátnak: programjainkról szöveges leírást, fotókat, összefoglalókat közölnek, illetve a látogatók megtekinthetik a különböző programokról készült videofelvételeket is. A honlapok tartalmát közösségimédia-felületeinken is ajánljuk, láthatóvá és elérhetővé tesszük az olvasók újabb köre számára.

A megújulás **Schmidt Mária** készülő honlapjával válik teljessé.

5.) EGYÉB ONLINE JELENLÉT

a) Látószög blog

2015 februárjában indult az MTVA-val együttműködésben **Schmidt Mária** főigazgató blogja. Az oldalon **Schmidt Mária** esszéi mellett a Közalapítvány munkatársainak és barátainak írásait, beszédeit, publikációit, vagy éppen velük készült interjúkat olvashatnak a látogatók. Az oldalon ezidáig csaknem száz bejegyzés jelent meg: közülük a legnépszerűbbnek **Schmidt Mária** *Kopogtatás nélkül* című írása bizonyult, amelynek 2015 szeptemberéig közel 48 ezer olvasója volt, ezzel az MTVA összes blogjának legolvasottabb bejegyzésévé vált.

Link: latoszogblog.hu

b) Wikipedia

A már elkészült Wikipedia-oldalaink (Közalapítvány, XX. Század Intézet, XXI. Század Intézet) mellett idén kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagjaink szócikkei is elkészültek. Meglévő oldalaink frissítése mellett elérhetővé tesszük a nálunk szereplő előadók életrajzait is, amelyeknek angol változatait is elkészítjük, napra készen tartjuk.

c) Youtube

A **Terror Háza Múzeum** képviselteti magát a legnagyobb videó megosztó portálon is, amelyre interjúk, rendezvények, TCR-ek, időszaki kiállítások és különböző pályázatok videóit töltjük fel. Rendezvényink felvételének publikálása mellett minden alkalommal rövid összefoglaló is készül

az adott eseményről, amelyet honlapjainkon is közzéteszünk, illetve közösségi oldalainkon is ajánlunk. Az oldalra, mára 61-en iratkoztak fel, és az oldal videóit több mint 34 ezerszer nézték meg.

Link: www.youtube.com/terrorhazamuzeum

Az **első világháborús** Youtube-csatornára rövid interjúk, konferenciák, rendezvények teljes terjedelmű felvételei, valamint azok összefoglalói kerülnek fel. Az oldalra több mint 50-en iratkoztak fel, és több mint 13 ezerszer nézték meg a feltöltött videókat.

Link: www.youtube.com/elsovilaghaboru

2014 elején indult el a **Sorsok Háza** – Európai Oktatási Központ hivatalos Youtube-csatornája, melyre eddig 5-en iratkoztak fel, és közel háromezerszer látták a feltöltött videókat.

Link: www.youtube.com/sorsokhaza

A 2014 februárjában elindult **Közös Siker** csatorna videóit – köztük videópályázati felhívásunkat, interjúkat a rendszerváltoztatásról – több mint ötezerszer tekintették meg.

Link: www.youtube.com/kozossiker

d) Tumblr

2013 márciusában indult el a Terror Háza Múzeum Tumblr oldala, amely egy mikroblogok írására alkalmas felület. Szövegeket, fényképeket, videókat, linkeket, idézeteket és hangfelvételeket lehet megosztani egy rövid blogon keresztül. Az oldalra olyan képek, dokumentumok kerülnek fel, amelyeket más felhasználók készítettek a Múzeumról, vagy ami számunkra fontos, hogy az adott közösségnek kommunikáljunk.

Link: www.terrorhaza.tumblr.com

e) Instagram

A Terror Háza Múzeum volt az első a magyarországi múzeumok sorában, amely csatlakozott ehhez a médiafelülethez. Ez a közösségi hálózat „okostelefonon” történő fénykép megosztásán alapul. A felhasználók fényképeket készítenek, melyeket különböző effektekkel, szűrőkkel láthatnak el. A fotókat elláthatják felirattal, beállíthatják, hol készültek, utána pedig megoszthatják. A felhasználók az Instagramon belül tudják követni egymást, kinyilváníthatják tetszésüket, illetve kommentálhatják a feltöltött képeket. A Terror Háza Múzeum Instagram-oldalára elsősorban olyan képeket töltünk fel, amelyek a múzeum állandó/időszakos kiállításairól, rendezvényeiről stb. készültek. Az oldalon videós hirdetésben reklámoztuk békéssámsoni Szabadság Háza kiállítást: a TCR-t 13229-en nézték meg. Az oldalnak jelenleg 196 követője van.

Az oldal elérhető a www.instagram.com/terrorhaza linken keresztül.

f) Facebook

2013 márciusától a **Terror Háza Múzeum** Facebook-oldalán meghatározott stratégia mentén zajlik a kommunikáció: folyamatos beszámolók (kép, videó, hanganyag, szöveg), történelmi visszaemlékezések, a témába vágó érdekes cikkek közzététele a legnagyobb közösségi portálon. A Múzeum Facebook-oldalán október 23-án – az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulójának tiszteletére – rendhagyó, részben fizetett posztokat tettünk közzé, amely az egykori eseményekre reflektáló fontosabb idézeteket tartalmazták. Az oldalt közel 12000 ember követi, elsősorban a 18 és 24 év közötti korosztály.

Link: www.facebook.com/terrorhazamuzeum

2013 márciusa óta meghatározott stratégia mentén zajlik **Schmidt Mária** Facebook-oldalának a kezelése: interjúk, előadások, cikkek, tanulmányok megosztása, valamint a személyéhez köthető hírek, képek, posztok megosztása. Schmidt Mária Facebook-oldalán október 23-án az emléknaphoz és a kormánybiztosi kinevezéshez kapcsolódó, fizetett posztot tettünk közzé, amellyel közel 75 ezer embert értünk el. A követők száma már meghaladta az 1600-at.

Link: www.facebook.com/thm.schmidtmaria

2013. november elején indult az **Első Világháborús Centenárium Emlékbizottság** hivatalos Facebook-oldala, melyet közel 2700-an követnek. Az oldal a CEB-bel kapcsolatos hírek, közlemények, pályázati felhívások közzétételén túl a nyertes pályázatoknak is megjelenési lehetőséget biztosít. A Facebook-oldalon bemutattuk a megvalósult, Új Világ Született című központi kiállítást, és a vele kapcsolatos híreket, beszámolókat, illetve a pályázati forrásokból megújult emlékműveket, köteteket, kiállításokat, konferenciákat. Az új pályázati szakaszban továbbra is lehetőséget biztosítunk a nyertes pályázóknak a megjelenésre.

Első világháborús **kiállításunknak** saját Facebook-oldalt készítettünk, amelyen a kiállítás koncepcióját ismertettük, nyilvános vitára bocsátottuk, illetve a megnyitóról, sajtóvisszhangról számoltunk be, érdekességeket osztottunk meg, és a kiállítást népszerűsítő Facebook-kampányt indítottunk.

Link: www.facebook.com/elsovilaghaboru

Link: www.facebook.com/ujvilagszuletik

2014 januárjában indult el a **Sorsok Háza** – Európai Oktatási Központ Facebook-oldala, amely jelenleg a projekt fő kommunikációs csatornájaként üzemel. Az építkezésről készült fotókon túl sajtóvisszhangok, sajtóközlemények, interjúk, illetve a nemzetközi tanácsadó testület tagjainak levelei, véleményei is megtalálhatóak. Az oldalon bemutattuk a józsefvárosi képviselőkkel és a Magyar Művészeti Akadémia vezetőivel való helyszíni bejárást és a kiállítás koncepciójának bemutatását is, amelyet balassagyarmati fiataloknak tartottunk. Az oldalt több mint 520-an követik.

Link: www.facebook.com/sorsokhaza

A **Kommunizmuskutató Intézetet** követően a **XX. Század Intézet**, a **XXI. Század Intézet**, illetve a **Habsburg Történelmi Intézet** profilja is Facebook-oldallal bővült, amelyeket 2014 végén, illetve 2015 elején indítottunk el. Az oldalakon az intézetekkel kapcsolatos hírek, események, programok és ezek ajánlói, fotó- illetve videóbeszámolói mellett a követők a korszakokkal kapcsolatos híreket, érdekességeket is megtalálhatnak.

Link: www.facebook.com/xxszazadintezet

Link: www.facebook.com/xxiszazadintezet

Link: www.facebook.com/habsburgintezet

VI.

A KÖZALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE

2015-ben folytatódott a Levéltárban elhelyezett hagyatékok rendezése, valamint a darabszintű, kutatók által használható fondjegyzékek írása:

Feldolgozásra került, és részletes levéltári jegyzék készült a XX. és XXI. Századi Intézet, valamint a Terror Háza Múzeum iratanyagainak a Levéltár őrizetében lévő gyűjteményeiről.

a) Petri-hagyaték

2015-ben megtörtént a **Petri-hagyaték** szakszerű rendezése, az iratokról darabszintű fondjegyzék készült. A 2013 januárjában megszerzett, hozzávetőleg 0,60 iratfolyómétert kitevő Petri-hagyaték – amelynek számos darabja nyomtatásban még sohasem jelent meg – a teljes életműre kiterjedően tartalmaz a szerzőtől verskéziratokat, köztük töredékeket, variánsokat és zsenyéket, tanulmányok, esszék, publicisztikai írások, színpadi művek tervvázlatait, egyes műfordításainak munkapéldányát, vagy annak töredékét, naplórészleteket és naplószerű feljegyzéseket, fotókat, valamint levelezése egy kis részletét és néhány hozzá írt levelet. Fontos része a hagyatéknek egy 1984 őszén Szilágyi Sándor által Petrivel készített, közel 350 lap terjedelmű életútinterjú is.

b) Mikes-hagyaték

2015-ben folytatódott a 2004 májusában a Londoni Magyar Kulturális Központ közvetítésével az örökösöktől megvásárolt **Mikes-hagyaték** eddig még nem jegyzékelt dobozainak feldolgozása. A darabszintet rendezett anyag, kutatók által is használható fondjegyzéke az év végére készül el.

c) Puskás-hagyaték

Évek óta zajlik és ez évben is folytatódott a XX. Századi Intézet levéltárába 2008-ban ajándékozás útján került nagy terjedelmű, hozzávetőleg 30 iratfolyómétert kitevő **Puskás-hagyaték** rendezése, és selejtezése, melynek befejeződése után kerülhet sor a hagyaték végleges levéltári jegyzékének elkészítésére.

d) Kisterjedelmű hagyatékok

A Levéltárban őrzött gyűjtemények értékes részei a kisterjedelmű hagyatékok (**Sebes István, Lehoczky András, Halka Klára, Dr. Selmeczy István, Dr. Knaute Józsefné, Dr. Kiss Ferenc**), amelyek régi levéltári dobozaikból kiemelve savmentes palliumokba, és levéltári dobozokba kerültek, és a kutatók által használható levéltári jegyzékük is hamarosan elkészül.

e) Könyvtár

Az Intézeti Könyvtár folyamatosan gyarapszik, a beérkező kötetek katalogizálása manuálisan és digitálisan is megtörténik.

VII. A KÖZALAPÍTVÁNY INGATLANJAINAK MŰSZAKI ÁLLAPOTA – AZ ÜZEMELTE- TÉSI CSOPORT TEVÉKENYSÉGE

Ahogy erre a „vezetői összegzésben” utaltam, a Terror Háza Múzeum üzemelését biztosító géppark több mint 13 éves, így a múzeum teljes körű gépészeti, és informatikai megújítása elkerülhetetlen. Kulcsfontosságú berendezéseinket a márkaszervizek tartják karban, az üzemeltetés a gyári előírások szerint történik. A gépészeti berendezések, a belsőépítészeti kialakítás, burkolatok, ajtók, stb. amortizációja ennek ellenére már rendkívül felgyorsult. Eredeti látványelemek napi karbantartással néhány teremben már nem állíthatók helyre. A hűtő-szellőző rendszer felújítása fedezet hiányában nem indult el. A működő rendszerek energiafogyasztásának további racionalizálása a meglévő rendszerek cseréje, átépítése nélkül nem lehetséges.

1.) ÜZEMELTETÉS, JAVÍTÁS, FEJLESZTÉS ÉS ÁTALAKÍTÁS

a) Terror Háza Múzeum

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- 2015. évben az üzemmenet folyamatos volt, ebben az időszakban műszaki okból egy leállásra került sor. 2015. augusztus 17-én a rendkívüli hosszú felhőszakadás következtében este megszűnt az elektromos ellátás és csak másnak délután állt helyre. Augusztus 18-án a Múzeum nem tudott kinyitni, de 19-én már teljes körűen nyitva volt az épület. Az aulatér beázott a tető felől, illetve a pince falakon keresztül az utcai esővíz elvezető rendszerből víz tört be a pincebörtönbe a Csengery utcai oldalon. A kárelhárítást és a takarítást, még aznap este azonnal megkezdték az üzemeltetésen dolgozó munkatársak, valamint a karbantartásokat végző szerződéses partnereink. A biztosítóval a kárrendezés folyamatban van.
- Az általános napi karbantartási és javítási munkák a műszaki előírásoknak és szabványoknak megfelelően kerültek elvégzésre. Az Üzemeltetési csoport bejelentett hibák és saját napi hibalistái alapján tevékenykedett. A javítási munkák nagy részét a fontossági sorrend és az anyagi lehetőségek alapján készülő ütemezés alapján vállalkozók bevonásával végeztük. A vállalkozókkal végeztetett javítási munka volumene sokszorososa a saját létszámmal elvégezhető munkának. Az amortizáció miatt ugrásszerűen nő a szakmunka-igényes napi javítások száma. A szerződött karbantartók éves ütemezés szerint végezték feladataikat. A 2015. évi karbantartási leállás január 3. hetében volt. Ehhez külön költségvetés készült. A munkák keretösszege belül valósultak meg.

- Jogszályi változásoknak is meg kell felelnünk különösen a tavasszal ismét megváltozott tűzvédelmi területen. A szabályozási környezetnek megfelel a Múzeum működése. A szükséges változtatások elvégzése úgy történik, hogy az üzemszerű működést ne akadályozza.
- A büfétér feletti hűtő mennyezet teljes felülvizsgálata, felújítása, beszabályozása, januárban megtörtént.
- A múzeumban működő három felvonó gyakori meghibásodása miatt, az üzembiztos működés érdekében a nagyjavítási munkák egy részét elvégeztettük.
- Az épületfelügyeleti rendszer programkorrekciója folyamatosan zajlik, annak érdekében, hogy energia felhasználásunk gazdaságosabb legyen.
- Az elektromos áram beszerzési forrásait versenyeztettük, és új szerződések megkötésével 2015-től olcsóbban jutunk elektromos energiához.
- A Múzeumban történő rendezvények műszaki feltételeit minden esetben biztosítani tudtuk.
- A közterületi rendezvények, a tartós közterület foglalások valamennyi hatósági engedélyét folyamatosan intézzük.
- A munkavédelmi kockázatértékelési dokumentációban leírt feladatokat folyamatosan hajtjuk végre.
- A pengefal világítás felújítása megtörtént.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént. Ezeket az időszerű és szükséges munkákat a rendelkezésre álló lehetőségek szerint kívánjuk elvégezni:

- Egy 2014-től érvényes előírás szerint az R22-es hűtőközeg – a múzeum valamennyi gépészeti berendezését ilyenekkel építették meg – már nem alkalmazható. Jelenleg még 3 db ilyen hűtőközeggel üzemelő gépünk van a szerverhelyiségekben. Cseréjük az első meghibásodás alkalmával válik esedékessé a már bekért ajánlatok alapján.
- Az aula feletti tető szigetelésének garanciája lejárt. Hőszigetelése nem megfelelő. Nagy eső esetén az olajba víz juthat. A bádогоzás kötéseit felül kell vizsgálni. Tömítések megoldásait fel kell újítani. Jelenleg ezt ideiglenes tömítésekkel pótoljuk.

- Gépészeti berendezések garanciája lejárt. A rendszeres karbantartás ellenére néhány helyen ugrásszerű romlás tapasztalható. Átvizsgálendő és cserélendő lenne a mennyezetek feletti klímavezetékek összes betápláló vezetéke, és elzáró szelepe, illetve meghajlott tartószerkezete. Jelenleg a Nyilas terem és Kettős megszállás terem feletti hűtőrendszer működik a legkevésbé, felújításukra szükség lenne.
- Az álmennyezeteket tartó acélszerkezetek nagymértékben lehajlottak. Sürgős statikus gépész átvizsgálásra fedezet hiányában még nem került sor.
- Az Igazságszolgáltatás terem padlójának és padjainak eseti és kiterjedelmű felület-javítása folyamatosan zajlik, de célszerűbb lenne egyben újraburkolni a termet.
- A homlokzat javítása és felújítása időszerű, különösen a felső párkánynál. Teljes homlokzat tisztítás után emelőkosaras felmérés-dokumentálás és felújítási terv készítése elengedhetetlen a tételes árajánlatok megkéréséhez. A földszinti rész felújítása elkészült.
- A Múzeum létesítésénél a nyílászárókat nem kellő színvonalon újították fel. A vasalatok rossz állapotban vannak, az ajtók és ablakok nem zárhatók rendesen. Felújítás szükséges különösen a III. emeleten. Jelenleg eseti javításokat végzünk.
- A mozgássérült lift cseréje esedékes. A jelenlegi liftet a korszerű nehéz akkumulátoros elektromos mozgássérült kocsik túlterhelik. Gyakori a meghibásodás, a lehajlásos tönkremenetel. Az akkumulátoros kocsikat is szállító nagyobb teherbírású új berendezés kialakítása csak új rendszerrel történhet. Ez az épület belsőépítészetét is érintené.
- Az utcai homlokzatok esővizét elvezető vas csatorna, amely a IV. emeleti padláson a fal mögött eltakarva vezet, nagymértékben korrodálódott. Kilyukadás veszélyes. Csak bontási munkával és a meglévő eső levezető csövekhez való csatlakozások teljes átalakításával javítható.

b) Határőr út 35.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- 2015-ben az ingatlanban az irodák működése zavartalan volt. Az épületben a legszükségesebb karbantartási munkákat elvégeztük, a fűtésrendszert és régi radiátorokat folyamatosan javítottuk.
- Fokozottan figyelünk a színvonalas feltételek biztosítására a vendéglakásban.

- Ősszel az épületben kártyás beléptető rendszer került telepítésre.
- Ebben az évben is folytatódott a kert növényeinek megújítása, utcai sövény sűrítése. Altalaj csapok felújítása. Terméskő lábazatok és oszlopok javítása. A főbejárati kőlépcsősor javítása. Kültéri lakatos szerkezetek újramázolása.
- Elkülönítetten gyűjtjük a papírt, és a közeli szelektív lerakóhelyre visszük.
- Az épületben lévő irodák berendezésének átrendezését igény szerint folyamatosan végezzük.
- A legrosszabb nyílászárókat tömítő szalaggal láttuk el, hogy télen a fűtési költségek csökkenjenek.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- Valamennyi nyílászárót asztalos munkával igazítani kell, tömítő szalaggal kell ellátni, hogy télen a fűtési költségek csökkenjenek.
- A külső ablakszárnyak mázolását fel kell újítani, hogy a szétázást megakadályozzuk. A zsugáterek teljes felülete és vasalat felújításra szorulnak. Ajánlatot kértünk a várható költség becslésére. De ez tulajdonosi hatáskörbe tartozik.
- A pince falak szellőzését helyre kell állítani, hogy a belső vakolatok feltáskásodása és leesése megállítható legyen.

c) Istenhegyi út 92.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- Az Istenhegyi út 92. ingatlanban továbbra is csak raktározunk. A villa épület állaga a rendszeres használat hiány miatt erőteljesen romlott. Belső felületei begombásodtak.
- A közüzemi díjak minimalizálása megtörtént.
- A tető folyamatos karbantartását saját létszámmal végezzük.

- A kertet parlagfű-mentesen tartjuk, az utcai járdát és a kerítés menti sövényt takarítjuk, karbantartjuk.
- Az esőcsatornákat folyamatosan tisztítjuk.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- A tető cserépfedése foltokban rossz, nem javítható. A hibák felmérése megtörtént. javítása tulajdonosi hatáskör.

d) Báthory u. 20.

Karbantartási, fejlesztési és átalakítási tevékenységek

- Az üzemeltetésünkben lévő V. ker. Báthory u. 20. (szám alatti) jó állapotú lakást irodaként használjuk, melyben kisebb felújítási munkákat lenne szükséges elvégezni.
- Az ingatlanban az irodák működése 2015. első félévben zavartalan volt. A legszükségesebb karbantartási munkákat elvégeztük.
- 2015. márciustól az ingatlan távfelügyeletére szolgáltatási szerződést kötöttünk ugyan azal a céggel, akik a Határőr úton is évek óta végzik számunkra ezt a szolgáltatást.
- Az iroda- és raktárhelyiségek berendezését a megnövekedett létszám miatt átrendeztük. A raktárhelyiségben fém tároló polcok beszerzésével növeltük meg a tárolókapacitást.

Az alábbi felsorolásban olyan javítások és felújítások szerepelnek, melyeknek felmérése és tervszintű előkészítése megtörtént:

- a függőfolyosóra nyíló konyhai ajtó teljes körű felújítása
- konyhapult felújítása
- előszobában a megrepedt falak javítása
- teljes lakásban a falak festése
- nyílászárók javítása, mázolása, tömítő szalaggal történő ellátása, hogy télen a fűtési költségek csökkenjenek.
- Előkészítés alatt van az irodahelyiségek nyári hűtésének kiépítése.

**e) Bérlemény – Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakközépiskola, Budapest, VI. kerület
Andrássy út 63-65. – iroda**

- A helyiséget irodai munkavégzésre alkalmassá tettük és hat munkatárs részére munkahelyet alakítottunk ki. 2015-ben az iroda működése zavartalan volt.

2.) A MÚZEUM ÜGYELETI TEVÉKENYSÉGE

- Az ügyeleti tevékenység ellátása során látogatókkal kapcsolatos rendkívüli esemény nem történt.

3.) MUNKA-ÉS TŰZVÉDELMI TEVÉKENYSÉGEK ELLÁTÁSA

- A feladat ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt. 2015-ben nem történt munkabaleset. Tűzeset ezen időszakban nem volt. Regisztrált látogatói rosszullét és baleset nem fordult elő.

4.) AZ ENERGIAGAZDÁLKODÁSI TEVÉKENYSÉGEK ELLÁTÁSA

- Energiaellátásunk a közműszolgáltatói szerződésekben foglaltak szerint történt. Az áram beszerzést már második évben versenyeztetjük. Az energiaszolgáltatás folyamatos volt. Fűtési gázkazánunk elavult, energiafaló megoldás. A csere egy átfogó gépészeti rendszer rekonstrukció keretén belül lenne ésszerű.
- A teljes gépészeti rendszer működésének és problémáinak áttekintésére, fejlesztési optimum és árbecslés kidolgozására árajánlatot kértünk be.
- Az épületfelügyeleti rendszer működését folyamatosan korrigáljuk, hogy a szükségletekhez jobban és rugalmasabban igazodó beállításokkal kisebb megtakarításokat tudjunk elérni.
- A teljes múzeumi világítás megújítása nélkül további számottevő megtakarításra már nincs mód.

5.) A JAVÍTÁSI MUNKÁKHOZ SZÜKSÉGES ANYAGBESZERZÉSEK

- A beszerzések az engedélyezett havi anyagbeszerzési tervek szerint történtek.

6.) MŰTÁRGY- ÉS EGYÉB KIÁLLÍTÁSI TÁRGYAK

- Javíttatásuk, pótlását alkalomszerűen végezzük a muzeológus irányításával. Biztosításuk alapja az aktualizált tételes értékleltár.

7.) BIZTOSÍTOTSÁG

- Biztosítottságunk teljes körű. A közalapítvány saját és bérelt ingatlanjai, műtárgyai és installációi, gépei és berendezései, a személygépkocsik, teljes körűen biztosítottak. Harmadik félre és saját dolgozóinkra vonatkozó felelősségbiztosítással is rendelkezünk.